

DOLENJSKI LIST

Glasiilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtak. Posamezna številka 10 oin. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 49 (351)

Leto VII

NOVO MESTO, 6. DECEMBRA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošni. — V uredništvu in upravi: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Ciasopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalce« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

ODLIKOVANJA ZA 29. NOVEMBER

Ob Dnevu republike je bilo odlikovanih v novomeškem okraju 36 delavcev in nameščen- cev z Redom dela II, in III. stopnje in z Medaljo dela. Odlikovancem je v Novem mestu razdelil odlikovanja in jim čestitke predsednik okrajnega ljudskega odbora tov. Franc Pirkovič, v Črnomlju pa pred- sednik ObLO Črnomelj tov. Janez Zunič.

Red dela II. stopnje sta dobila: Jože Knez, načelnik Tajništva za gospodarstvo OLO Novo me- sto, in Ludvik Peric, direktor »Kremen« v Novem mestu.

Red dela III. stopnje so dobili: Vladimir Brec, ravnatelj nižje gimnazije v Mirni; Janko Cer- ček, sodnik Okrožnega sodišča, Novo mesto; Franc Kozar, šef avtoparka podjetja »Kremen«, Novo mesto; Ivan Lakner, in- dustrijski obratovodja tovarne »Bela« Črnomelj; Anton Malaric, referent pri ObLO Črnomelj; Blaž Pahulja, direktor Belo- kranjskega gradbenega podjetja Črnomelj; Martin Pavlin, sekre- tar podjetja »Novoles«, Novo mesto; Zvonko Perc, tajnik OLO, Novo mesto; Petrič Martina, na- čelnica tajništva za zdravstvo in soc. skrbstvo pri OLO Novo mesto; Ivan Plantan, upravitelj Osnovne šole v Vavti vasi; Franc Potrvin, ekonom OLO, Novo mesto; Franc Senica, zdravniški pomočnik v Splošni bolnišnici, Novo mesto; Janez Šliko, delovodja »Kremen«, Novo mesto; Jože Uherik, pred- delavec »Kremen« Novo mesto;

Marija Tomšič, glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice v Novem mestu, in Franc Zidar, uslužbenec Komunalne banke v Novem mestu.

Medaljo dela so dobili:

Jože Avguštin, sekač Kmetijskega gozdarskega posestva v Novem mestu; Ivan Brumat, di- rektor Zavoda za statistiko OLO Novo mesto; Milena Bučar, me- dicinska sestra, Zdravstveni dom, Novo mesto; Iva Colarič, upravnica pošte v Kostanjevi- ci na Krki; Franc Gorše, nakla- dalec kamionov pri Kmetijskem gozdarskem posestvu v Novem mestu; Helena Krampelj, vodja pisarne Okrajnega sodišča v No- vem mestu; Marija Ornik, upravnica pošte v Mokronogu; Kristina Plut, pisarniška urad- nica OLO Novo mesto; Stefan Seničar, šef oddelka OLO Novo mesto; Alojz Šmrke, knjigovod- ja Kmetijske zadruge v Žužem- berku; Leo Svetlin, poštini kon- trolor novomeške okrajne pošte; Matija Struclič, livar v »Belus«, Črnomelj; Zvonko Šušteršič, šef oddelka okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto; Matija Weiss, vod- ja zemljiške knjige Okrajnega sodišča v Metliki; Stane Vogler, mojster v tovarni »Bela«, Črno- melj; Franc Zagore, delovodja »Kremen« v Novem mestu; Al- bina Zagore, šef uprave pri ObLO Novo mesto; in Magda Zidan, šef oddelka pri OLO No- vo mesto.

Vsem odlikovanim tovarišem in tovariscam naše iskrene čestitke!

Z ZASEDANJA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Najvažnejše: dvig življenjske ravni

NA SKUPNI SEJI OBEH DOMOV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE V BEOGRADU JE GOVORIL PODPREDSEDNIK ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA SVETOZAR VUKMANOVIČ O GOSPODARSKI POLITIKI V LETU 1956 IN O OSNOVAH DRUŽBE- NEGA PLANA ZA LETO 1957

26. novembra se je v Beogradu sestala zvezna ljud- ska skupščina. Oba zbora sta dopoldne na ločenih sejah sprejela dnevni red zasedanja, popoldne pa je na skup- ni seji govoril podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović o našem gospodarskem razvoju in temeljnih načelih družbenega plana za leto 1957.

Pregled doseženih uspehov

Tovariš Vukmanović je naj- prej govoril o našem letošnjem gospodarskem stanju in s števil- kami za prvih 9 oz. 10 mesecev objasnili ljudskim poslancem potek razvoja letošnje proiz- vodnje. Ugotovil je, da smo iz- polnili predvideni obseg in- dustrijske proizvodnje in da smo tudi v ostalih gospodarskih pa- nogah — razen v kmetijstvu — dosegli pričakovani napredek. Kmetijska proizvodnja pa letos naših pričakovani ni izpolnila.

Tega so krive slabe vremenske razmere, kot nezadostni or- ganizacijski ukrepi in številne subjektivne slabosti pri ured- njevanju teh ukrepov. Tako sta- nje v kmetijstvu seveda krepko izpodbija pomen drugih dose- ženih uspehov. Le-ti bi se v primeru, če bi tudi kmetijstvo doseglo svoje, pokazali v čisto drugačni luči. Predvsem bi nam omogočili še uspešnejšo izved- bo ukrepov na področju osebne potrebnosti in ustavitve tržišča.

ODLIKOVANJA

Ob Dnevu republike je predsednik FRLJ Josip Broz Tito odlikoval za zasluge in poštrevovalno delo v izgrad- nji socializma z Redom dela I. stopnje trinajst oseb, z Re- dom dela II. stopnje 127, Re- dom dela III. stopnje 1111 in z Medaljo dela 1712 oseb.

Obratne zaloge v podjetjih so se letos povečale. Začet se je proces postopnega gospodar- skega utrjevanja, o čemer pri- čajo cene, ki so se razvijale mnogo bolj povojno kot pred leti, kakor tudi ostali skladnej- ši odnosi na domačem, notra- njem trgu.

Pomen doseženih uspehov pa zmanjšuje dejstvo, da letos ni prišlo do zvišanja življenjske ravni, predvsem delavcev in nameščenecv. Tak položaj terja od nas, da v prihodnjem letu postavimo zahtevnejše na- pokornosti vprašanje življenjske ravni.

Drugo vprašanje, ki zasluži prav tako vso pozornost, je vprašanje storilnosti dela. Uspehi, ki smo jih letos dose- gli, nas namreč ne morejo za- dovoljiti. Pri danih okoliščinah in ob večji storilnosti bi lahko letos dosegli še večji obseg pro- izvodnje, s čimer bi lahko bolj zadovoljili tudi našo osebno potrebnost.

Gospodarska politika v letu 1957

Ko je govoril o osnovnih smernicah naše gospodarske po- litike, ki so bile postavljene na zadnjem plenumu Socialistične zveze delovnih ljudi Jugosla-

vije, je tovariš Vukmanović nanizal tudi glavne naloge, ki jih pred nas postavlja predlog zveznega družbenega plana za leto 1957. V kratkem jih lahko strnemo takole:

povečanje osebne potrebnosti in življenjske ravni prebivalstva, pri čemer mora biti povečanje ravni delavcev in uslužbenecv na prvem mestu;

povečanje proizvodnje in go- spodarske aktivnosti, tako da bomo dosegli večji obseg skup- ne proizvodnje in dohiti, kar smo letos zahudili;

občutna sprememba sestave investicijskih vlaganj, da bi s tem dosegli hitrejši razvoj ti- stih gospodarskih področij in dejavnosti, katerih zaostajanje ovira celotni gospodarski raz- voj države;

krepitve narodne obrambe ostane važen sestavni del naše politike tudi v prihodnjem le- tu.

Pri ureditvi vseh teh nalog pa bomo morali skrbeti, da bomo v povezavi z ostalimi osnovnimi odnosi, ki jih ureja družbeni plan, dosegli nadaljn- ji napredek za utrjevanje gos- podarstva in gospodarskih raz- mer.

Kaj se nam torej obeta v le- tu 1957? Imeli bomo ugodne pogoje za hitrejši razvoj in- dustrijske proizvodnje. Pričaku-

jemo večjo kupno moč prebi- valstva in več blaga, namenje- nega za investicijsko in drugo potrebnost. Imeli bomo še širše možnosti za prodajo našega blaga na inozemskih trgih. Pričakujemo, da bo industrijska proizvodnja v letu 1957 na- rasla za 15 odstotkov v primer- javi z letošnjim letom in za 25 odst. glede na leto 1955.

O kmetijstvu

Ze več let ugotavljamo, je med drugim poudaril, tov. Vuk- manović, pri proučevanju go- spodarskega razvoja države re- sno zaostajanje kmetijstva. To zaostajanje je osnovno nesor- merje v našem gospodarstvu, od katerega ni odvisno samo vprašanje hrane in tekočih go- spodarskih težav, temveč tudi osnovnih nalog dolgoročnega gospodarskega razvoja. Razvoj

kmetijstva mora pri tem teme- ljiti na povečanju pridelka po površinski enoti in povečanju delovne storilnosti. To zahteva uvedbo sodobnih metod obde- lovanja in sploh intenzifikacije kmetijske proizvodnje, kar mo- ramo doseči z nadaljnjo okre- pitvijo kmetijskih posestev in drugih velikih socialističnih go- spodarskih podjetij.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Gospodarstvo mokronoške občine

Izvajanje komunalnih in kmetijskih planov je vsekakor odvisno od izpolnitve plana občinskih dohodkov. V mokrono- ški občini je bila realizacija teh planov doslej kritična, zato občina ni mogla izvajati kake komunalne dejavnosti. Svet za gospodarstvo se je uglasil predvsem z obratno dejavnostjo, prizadevačjo si dosežati podjetja in obrti v občini razširiti in ustanoviti še nova. Pri dosedanjih podjetjih je bilo le do- seženo nekaj uspehov, ni pa se posrečilo ustanoviti nova po- djetja in obrti.

Podjetja morajo zvišati promet

Občinska podjetja bodo, kot kaže, presejala postavljene pla- ne. Čevljarstvo podjetje, ki je imelo v začetku leta velike te- žave zaradi premajhnega kre- dita, pozneje pa s prodajo iz- delkov, je z lastno pobudo vse težave premostilo in od 8 mil- jonov postavljene plana do- seglo do 31. oktobra že nad 7 milijonov in so dani vsi pogoji, da plan dosežejo. Tudi pekari- ja se je borila za lastni obratni kredit, pa bo sedaj zaradi red- nega poslovanja tudi presejala letni plan 4.500.000 din. Mesari-

ja nima nobenih težav in bo ne- moteno realizirala svoj plan. Vrbovlarstvo je do sedaj do- seglo svoj plan z 88% in ga bo do konca leta izpolnilo 100%. Podjetje je imelo v prvem pol- letju težave s trgovom, stalna ovira redne proizvodnje je pa pomanjkanje vrbovih šib. To pa je vsekakor krivda na podjetju samem, saj mu je ObLO že pred časom dal na razpolago zemlji- šče za vrbove nasade, pa ni sa- dil. Vprašanje osnovnih sred- stev tega podjetja, ki so last ObLO, je že bilo postavljeno večkrat na dnevni red občins- kih sej, pa se še do danes ni rešilo.

V podjetju Remont je zaposle- nih 13 delavcev in 1 uslužbe- nec. To podjetje je med vsemi doseglo najnižji odstotek izvr- šenega plana — 64%. Podjetje samo navaja za tako stanje vzrok, češ da nima strokovne delovne sile, da nima na razpo- lago dovolj cimenta in da iz-

delkov ne more redno postav- ljati na trg. Gospodarski svet je pa mnenja, da bi podjetje, ki se bavi večinoma z izdelova- njem cementnih izdelkov (be- tonskih cevi in stresno opeko), moralo odpraviti pomanjkljivo- sti v organizaciji dela in poslo- vanju, pa bi imelo vse pogoje da pri povečani storilnosti do- seže svoje plane ali jih celo preseže.

Naloge v komunalni dejavnosti

Svet za gospodarstvo je obrav-naval tudi načrte za izsuševa- nje nekaterih področij in regu- lacijo Mirne. Načrti za glavno strugo Mirna—Pijavica so že narejeni in je postavljen prora- čun za ta dela v znesku 150 mil- lionov din. Dela na regulaciji potoka Hrastovica—Mirna so že v teku in je že precej nareje- nega. Treba pa bo urediti še odvodni kanal Puščava—Mirna. Tudi potok pod Ostrožnikom in Logom še čaka ureditve.

Svet za komunalno dejavnost je obravnaval tudi vprašanje (Nadaljevanje na 2. strani)

Razstavi ob 80-letnici dr. Nika Županiča

Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu in Belo- kranjski muzej v Metliki sta priredila ta teden manjši raz- stavi z deli znanstvenika profe- sorja dr. Nika Županiča, ki je obhajal pred dnevi visok ži- vljenjski in delovni jubilej. V Novem mestu je razstava v avli stavbe študijske knjižnice, v Metliki pa v prostorih Belo- kranjskega muzeja.

ZADRUŽNI DOM V RIBNICI ODPR

Novi zadrudni dom v Ribnici na Dolenjskem, ki so ga odprli za letošnji Dan republike, bo postal resnično zadrudno gos- podarsko središče prijazne Ribni- ške doline. Zgrajen na ruševni- nekdanje dekleške osnovne šole bo kot plod skupnih napo- rov ribniških zadrudnikov zdru- ževal sile za nadaljnji dvig go- spodarstva tega kraja. Sloves- nosti se je navzlic slabemu vre- menu udeležilo veliko ljudi, med gosti pa je bil tudi tova- riš Mitja Ribič, sekretar za notranje zadeve LRS. Sloves- nost je začel upravitelj KZ Jože Kušlan, predsednik zadruge Jože Pucelj pa je razkazal gos- todom notranjost lepo urejenega doma. Precejšen obisk so ime- le tudi razstave v zadrudnem domu (zadr. kovinska industri- ja »Partizan«, razstava sodo- bnega gospodarstva in zadrudne vrtnarije).

J. S.

Vreme

ZA ČAS OD 6. DO 16. DEC.

V drugi polovici tekočega tedna pogoste snežne padavine in hladno. V začetku prihodnje- ga tedna otoplitev in verjetno prehod snega v dež. Od srede prihodnjega tedna dalje močna ohladitev in zopet snežne pada- vine. V vsem razdobju razja- snitve ne bodo trajale več kot dva dni.

Nadaljnji izglei: V dneh med 17. in 19. decembrom bo ver- jetno nastopil hud mraz.

(Napoved priredil V.M.)

Jugoslovanska ljudska armada

bo ta mesec slavila 15-letnico obstoja

22. decembra bo naša slavna ljudska armada praznovala pet- najsto obletnico ustanovitve. Letošnja proslava bo imela ši- rok značaj praznovanja te po- membrane obletnice, tako važne za našo osvoboditev in neodvis- nost.

Za dostojno proslavo petnajst- letnega jubileja naše vojske skrbijo v našem okraju poseben odbor, ki je imenovan pri okraj- nem odboru Socialistične zveze delovnih ljudi. V njem so: Mar- tin Žugeli, kot predsednik, Jože Plavec, Milica Šali, Niko Belo-

pavlovič, major JLA Adamovič, Martin Pavlin, Ludvik Kebe, Ema Musar, Miloš Jenčič, Srečo Skrt, Jože Kenda in Peter Romanč.

Proslave te pomembne oblet- nice se bodo pričele že v pričet- ku decembra in bodo trajale do dneva JLA, to je 22. decembra. To bodo razne kulturne prire- ditve, predavanja o nastanku in razvoju naše armade, predvaja- nje filmov, tekmovanje odredov predvojaške vzgoje itd. V ok- viru teh proslav bodo člani Zveze borcev in rezervni ter aktivni oficirji obiskali najbolj zaslužne partizanske družine, otroke in vdove padlih borcev in posamezne borce in njihove družine. Obiskali bodo tudi šol- sko mladino v šolah in ji pripo- vedovali lastne doživljaje iz NOB in pozneje.

Prireditve v okviru teh proslav bodo, kot je predvideno, na vseh šolah, v vseh večjih krajih in tudi v podjetjih. Na njih bodo sodelovale tudi kulturno- prosvetne skupine in posamez- niki iz enot JLA. Celotna pro- slava 15. obletnice ustanovitve JLA bo v znamenju tesne po- vezanosti armade z ljudstvom, iz katerega je tudi zrasla. O pripravah in proslavah bomo še poročali.

Vsa ta in še druga zgodovinska raziskovanja pa se pri Županiču dopolnjujejo z antropološkimi do- gnanji o ranih sestavinah balkan- skih narodov, o čemer je objavil obsežne spise, ki jih upoštevajo tudi naši znanstveniki.

Svojlmi razpravami je Župa- nič posegel tudi v rodno Belo krajino. Tako je izvedel prvo de- litve Belokranjcev po dialektih, razložil ime »grke«, ki pomenja na Belokranjskem velikana, napisal je psihološko in zgodovinsko ute- meljeno studijo o nastitnem kumstvu v Beli krajini, raziskoval imena naselij, domov in rodbin kot pomoči vir za zgodovino pre- seljevanja v Beli krajini itd. Po- besedi je tudi v literarno zgodovi- no in zbral zanimiv material o Ketteju, Županiču, Fabljanovi in drugih.

Mnogo Županičevih razprav pa še čaka objave, tako o belokranj- skem »slzem boga«, o Hilju gorcih, Juriju Križaniču in dru- gih.

25-letnica »JEDINSTVA« v Kanadi

V Torontu v Kanadi so vsi tamošnji napredni jugoslovans- ki rojalci 24. novembra zelo svečano proslavili 25-letnico svojega lista »Jedinstva«, ki ga izdaja Zveza jugoslovanskih Kanadčanov.

Za ta jubilej je izšla posebno svečana številka tega demokra- tičnega časnika naših rojakov v Kanadi. Jubilejna številka ima 24 strani. V njej je bogat pre- gled dela in borb za demokra- tične pravice delavskega raz- reda v Kanadi in drugod v svetu, katere je ta list vedno spremljal in podpiral. V jub-

lejni številki je vse polno tu- di čestitk raznih naprednih organizacij in ljudi, ki so hkrati priznanje in zahvala listu za njegovo plodno delo.

Naprednemu listu, glasilu de- mokratičnih in kanadskih Ju- goslovancev, ki združuje vse za- vedne rojake v Kanadi ter se odločno bori za pravice delov- nih ljudi, za enakopravno so- delovanje med narodi in za mir v svetu, ob njegovem jubileju tudi naše tople čestitke!

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

Prvi sneg se kar leži, nekaj ga je pa še zapadlo, tako da ne bi pozabili, da ta mesec tudi »uradno« nastopi zima. — Na sliki: s ceste iz Kanizarije v Črnomelj

Prof. dr. Niko Županič - osemdesetletnik

Prvega decembra letos je pre- teklo 80 let plodovitega življenja belokranjskega rojaka univ. prof. dr. Nika Županiča. Rodil se je 1. 1. 1876 v Grbišah ob Kolpi in praznuje letošnje 35. leto obsežne- ga znanstvenega in publicističnega delovanja. Po gimnaziji v Novem mestu in po študiju zgodovine, zemljepisja in antropologije na du- najski univerzi je nekaj časa de- lat v antropoloških institutih v Münchenu in Zürichu, nato pa je 1. 1907 zapustil Avstrijo in se pre- selil v Beograd. Tu je sližboval kot kustos v Zgodovinsko-umet- niškem in nato v Etnografskem muzeju (1908—1920). Potem ko je v Beogradu opravljal visoke politi- ne funkcije — bil je v radikalmi vladi tudi minister za Slovenijo — se je 1. 1923 vrnil v Ljubljano kot upravnik Etnološkega institu- ta in bil od ustanovitve dalje ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani ter ostal na tem mestu do 1. 1940, ko je bil imenovan za rednega profesorja etnologije na ljubljanski univerzi, kjer aktivno deluje še danes.

Se avt dunajski dijak se je Žu- panič zanimal za kulturnopoliti- ne probleme in 1. 1901 postal ured- nik dunajske revije »Jug«, v ka- teri je med dunajskimi visokošol- ci uspešno širil jugoslovansko ide- jo. Kot direktor Etnografskega muzeja pa je ustanovil in uredil od leta 1926 do 1941 trinajst letni- kov »Etnologa«, revije za folkloro, antropologijo in sorodne znanstve- ne vede, v kateri je objavil vrsto svojih razprav.

Dr. Županič je s svojo impu- lzivno naravo in razgledanostjo vedno reševal probleme v najširši celoti, tako pri naporih za osno- vanje jugoslovanske države med prvo svetovno vojno kot pri vsem svojem znanstvenem delu. Osred- nji predmet njegovega znanstve- nega zanimanja je bila najstarej-

Gospodarstvo mokronoške občine

(Prenos s 1. strani)

vaskin vodnjakov, napajalnih in perisk. Za ta dela so predvidena v proračunu le malenkostna sredstva v znesku 200.000 din, ki so bila tudi razdeljena na posamezne vasi, odnosno krajevne odbore. Tudi za vzdrževanje in ureditev krajevnih pokopališč so bila razdeljena razpoložljiva sredstva. Iz cestnega sklada, ki je predviden v znesku 540.000 din, so razdelili nekaj sredstev med krajevne odbore za ureditev občinskih cest.

Kot rečeno, so dobili krajevni odbori sredstva na razpolago,

da sami urejajo te dejavnosti na svojih območjih. Razumljivo je, da s temi majhnimi vso-tami ne bodo mogli izvršiti kakih večjih del, vendar pa bodo z večjo aktivnostjo in vnueno s pomočjo vseh državljanov naredili mnogo.

Iz sklada za povzdigo kmetijstva je ljudski odbor odobril posvetilo Klevčev 150.000 din, da zavaruje propadanje mladega nasada v izmeri 5 ha.

Ljudski odbor je sprejel tudi sklep, na predlog gospodarske komisije, da se uvede obvezno cepjenje proti kokuški kugi in da se izvrši splošen pregled go-

vedi zaradi mehljavosti. Pregled za zdravljenje bi po sklepu seje bil brezplačen.

Na občinski seji so razpravljali tudi o delu kmetijskih združenj. Ker je to vprašanje treba podrobneje obravnavati, bomo o tem spregovorili na drugem mestu.

Sveti že delajo, krajevni odbori pa se še niso znašli

Ce analiziramo delo naših gospodarstvenikov, krajevnih odborov in ljudskih odborov, potem lahko trdimo, da so sveti pri ljudskem odboru začeli poimovati svojo vlogo in že pravilno uveljavljajo svoje pravice, zavedajo se svojih dolžnosti. Skrb za smotno gospodarjenje je čedalje bolj poglobljena, pa tudi čut odgovornosti se bistri. Če se kritično presojamo delovanje svetov, potem bi mogli reči le to, da bi naj vsi ti sveti delali v večji povezavi in kompleksno reševali razne probleme. Ko bi se sveti za finance, komunalne, gospodarske in kmetijske večkrat sestali na skupno sejo ali posvet, bi morali doteke davkov bilo drugačno. In če bi bili ti hodočki redni, bi bila tudi dejavnost gospodarskih svetov uspešnejša.

Največja rana na telesu

Občni zbor KI BI BIL LAHKO BOLJŠI

TRGOVCI NISO NITI Z BESEDICO OMENILI POTROŠNIŠKIH SVETOV

23. novembra je imela letni občni zbor sindikata podružnica uslužbenec in delavcev trgovinske stroke v Novem mestu. Razen obravnavanja dveh važnih stvari, je potekel občni zbor dokaj nerazno, pokazal je pa tudi neživljenjski sestav podružnice.

Ta sindikalna podružnica vključuje vse uslužbenec in delavce trgovske stroke na območju Novega mesta. Teh je 265 članov pa ima podružnica 280. Udeležba je bila toliko, da so lahko izvedli občni zbor. Ze med potekom obnega zbora je odšlo skoraj četrtina navzočih članov. Zanimivo je, da so skoraj četrti ure porabili za volitve zapisničarja, ki so jih predlagali, so se otepli na vse načine. Končno je moral biti zapisnikar dotedanji tajnik podružnice.

Poročilo upravnega odbora je bilo kratko, ker verjetno tudi ni imel kaj posebnega poročati. Podružnica ni mogla razviti dela, kot bi bilo potrebno, člani se slabo udeležujejo prireditelj, ki jih organizira upravni odbor, knjižnica s 315 knjigami živetarji, ker ne more nakupiti novih knjig, o čem so se tudi razpravljali. Za protivoljnost delu članov ima upravni odbor nobene pregleda. Sindikalna podružnica ni organizirala razprave o družbenem planu, kar bi bilo vsakega potrebno.

Tajnik OSS je kritiziral, da člani tega sindikata jemljejo občni zbor dokaj nerazno. Tudi način izbire kandidatov ni bil povsem pravičen. Ko je omenil vlogo sindikata tudi v trgovini in navedel, da bi se člani sindikata morali boriti tudi za znižanje cen v trgovini, je nastalo grobno protestiranje. Zlasti so ugovarjali tajnikovemu očitku, da se uslužbenec in delavci v trgovini nezainteresirani za splošno družbeno problematiko, da prodajo blago, ki ga dobijo, kakor pride, da sindikalna podružnica ni posvečala potrebne pozornosti vzgoji članov in podobno.

V razpravi so se oglašili v glavnem samo trije člani podružnice, iz njihovih izjav pa je razvidno,

da so vse uslužbenec in delavce trgovske stroke združili v eno organizacijo, ne da bi bili prizadeti vprašali. Prej je bilo v trgovski stroki več sindikalnih podružnic. Tudi te so imeli svoje posebnosti, kar je velika ovira za redno sestajanje članov. Mnogi člani pa se stanujejo izven mesta. Vse posebnosti te stroke dela pri združevanju očitno niso upoštevali. Sklonitost tega se je pokazala v delu podružnice. Druga stvar, ki so jo našli na obnem zboru in ki je precej pereča, je prevelika delavcev in uslužbenec v trgovski stroki. Njim ni priznana kvalifikacija po usposobljenosti, pač pa po delovnem mestu. To je nepravilno. Zlasti tega uslužbenec in delavci v trgovini niso plačani po doseženi strokovnosti. Mesto prodajalca v trafiki se smatra kot mesto za nižjo kvalifikacijo. Ta mesta zavzemajo večini invalidi, ki zaradi takih delov ne bodo mogli doseči več kot stot polkvalifikacijskega delavca. To pa bo imelo za posledico spet nižjo pokojninsko osnovo in pod.

Na temelju teh razprav so sprejeli sklepe: upravni odbor podružnice naj predlaga organizacijsko spremembo podružnice. Republiški odboru sindikata naj pošlje predlog glede pridobivanja kvalifikacije v trgovski stroki. Pri določanju kvalifikacije naj se upošteva osebnost usposobljenost posameznika, ne pa delovno mesto. Na koncu so izvolili nov upravni in nadzorni odbor ter delegate za občinsko sindikalno konferenco.

Prav gotovo bi morali na obnem zboru obravnavati še veliko več problemov, ki se pojavljajo v trgovini. Nihče niti z besedo ni omenil potrošniških svetov, ki se niso dobili prave vsebine dela. Niso se dotaknili perečega vprašanja obnove lokalne opreme. Čeprav je bilo že neštevokrat obravnavano vprašanje skladišč v Novem mestu, ne bi bilo odveč, če bi to zadevo obravnavali tudi sindikat. Okrajni tržni inšpektor Pavel Ajdič je poudaril, da čut do družbe, ki lastne v trgovini, še ni dovolj navelj, toda tudi o tem ni bilo nobene razprave.

ČEMU TAK ODNOS DO DELAVCA?

Tovariš Lazič Gojko s Suhorja 1 pri Dol. Toplicah nam piše:

»Pred kratkim sem prišel v gostilno Miha Strumbelj pri Podhosti in prosil za 2 zavitek cigaret Drava. Dal sem gostilničarju 100 din, on pa mi je dal samo 1 zavitek cigaret ter me vprašal, kaj bom pil. Rekel sem, da nič, kakor se je gostilničar razburil ter zahteval, da vrnem cigarete. Odvnil sem mu, da sem jih pošteno plačal in da naj mi da še en zavitek, kakor sem naročil, mož pa nadme, češ da ima cigarete samo za goste, ne pa za vsakogar! Pojasnil sem mu, da menim, da je njegova dolžnost prodati cigarete delavcu, četudi se mi ne da piti. Nato me je gostilničar ponovno zavrnil in mi rekel, da denarja ne bom dobil na-

zaj, pa četudi pride 100 milijonov. Ta beseda me je zadel, kakor tudi druge, ki so to v gostilni slišali. Rekel sem mu, da je sebičen. Grdo se je obrnil in se stresel, kakor da bi me hotel udariti. Ko je videl, da kaj takega nisem pripravljen sprejeti, je odgnal in ponovil, da lahko grem, da ne bom dobil denarja, čeprav se tudi pritožim na Ljudsko milico in če jih 100 pridržaven, ne bom nič dosegel.

Gostilničar Strumbelj s tem ni samo pokazal grobnega odnosa do gosta, pač pa tudi svoje »junaštvo«, kako se ne boji organov ljudske oblasti, čeprav se tovariš seveda tu zelo moti. Vendar, mene je zavitek cigaret Drava v Strumbeljevem lokalu le stal celih 100 dinarjev!

ROČNO DELO NAŠH ŠOLAH

Kakšen pa naj bo postopek pri ročnem delu v naših podružniških šolah?

Prvo, kar je zelo važno: vsaka šola mora imeti nekaj orodja za vsakdanjo rabo in tudi primerno shrambo zanj. Orodje naj bo lepo urejeno in naj bo spravljeno v rodni omari, ki ima vrata z dvornimi kili in se vsako knjižo se enkrat odpre. Ko je torej omara odprta, imamo pred seboj na štirih kroljih vse razpoložljive orodje. Orodje je naj nabavljajo šole v več izvodih, da gre delo laže od rok. Tako bo imela šolska delavnica več kladiv in klešč, večjo žago in več manjših za male reči in prav tako več rezalnikov, ki so zelo uporabni za marsikakšen izdelek in odrezje, večje kose lesa kakor nož.

V orodno orodje spadajo tudi rezne pile: trikotna za brušenje žag, ploščnata za železo in več lesnih pil ali rašpelj. Pri delu so nam potrebni tudi razni svetilki za vrtanje manjših in

večjih luknj. Manjši svetilki so narejeni iz jeklene žice, ki je ukaljena, za večje pa uporabljamo gonilno ali svitlo, ki je lahko lesena ali železna. Pri tej je treba paziti, da se sveder pravilno vrti in prihrvača in da tečejo navdij gladko in brez težav. Če se »vint« zaskoči, včasih ni pomoči in je možna le uporaba svedra, ki je v njej.

Solski odbori pa naj vsako leto vstavijo v svoje progane primerno vsoto za nabavo orodja in ne bi bilo napak, da bi nagradili ob koncu šolskega leta tudi nekatere pridne in nadarjene učence, s kakšnim primernim orodjem.

Na mestih, kjer visj orodja, naj bo oblika orodja zahtena in ploskovno obarvana z oljnatno barvo. Če snamemo z žebčev ali ključke orodje, ostane na krilu vrst obris, ali slika orodja in potem takoj vemo, kaj manjka. Takšen način shranjevanja orodja imajo tudi v delavnicah in tovarni zaradi re-

da in pregleda. Predno zapustijo učenci pouk, mora biti vse orodje na svojih mestih in za red odgovarja vsakokrat dežurni učenec za svojo skupino. Razpored dežurne službe naj bo nabit na omari, da ni potem izgovorov, če kaj zmanjka.

Poleg orodja moramo imeti v delavnicah še škaliče z žebli in vijaki raznih velikosti in debelin. Tudi zakovice naj bodo v shrambi.

Nadalje pa bi imela delavnica še primerno težak panj, ali čok, v katerega naj bi bilo zabito nakovalno primerne velikosti. Za silo bi zadostovalo tudi koževniške trdnice, prirovnjene na panj, ali čok. Če pa hočemo izdelovati še predmete iz gline (svetlečke, pepelnice in vaze), bi morali imeti še lončarski kolovrat na ročni pogon. Takšne kolovrate so uporabljali še pred nedavnim časom domači lončarji v Beli krajini. Za domačo uporabo bi zadostovala tudi njihova tehnika in tudi zganje glinenih izdelkov. Če bi pa imeli poleg vsega naštetega še majhno stružnico, ki bi jo lahko preuredili za majhno in tanko cirkulanko kar na nožni pogon s težjim lesenim zagonnim kolesom, je šolska delavnica dovolj opremljena.

Za svoje izdelke naj prinašajo učenci material od doma ali ga pa naj oskrbi šola za vse

osnovnega oblastnega organa pa so še vedno krajevni odbori. Ti se še ne znajdejo, ti še ne vidijo svojega dela. Krajevne odbore vodijo ljudski odborniki, ki dobro poznajo razmere na svojem območju. Slišijo tudi mnenja državljanov, vedo za težave ljudi, največkrat bi znali tudi povedati, kako bi odstranili razne napake. Skratka, ljudski odborniki bi naj bili signal za vsako dogajanje na njihovem območju. Državljanji pričakujejo od odbornikov odgovore na njihova vprašanja. Nejasnosti v raznih ukrepih, nepoznavanje zakonov in predpisov so mnogokrat vzrok raznih razburjanj. Krajevni odbori pa ne vedo, kaj bi delali. Seveda je predvsem treba, da je odbornik na jasem v vseh vprašanjih, političnih in gospodarskih. Odbornik mora biti odločen in prepričevalen, kar je lahko le, če je sam pravilno prepričan. Vloga ljudskega odbornika je velika in lepa, je odgovorna in večkrat tudi težka. Odbornik lahko mnogo koristi skupnosti, slab odbornik pa lahko dvakrat toliko škoduje. Prepričani smo, da bodo v naši občini vsi odborniki opravičali svoje dolžnosti in pravice tako, da bo v korist skupnosti.

Mar naj temu rečemo še cesta?

Res ne vemo, ali bi ji rekli: cesta, graben ali graben? Cesti namreč, ki pelje iz Toplice v Stražo. Tako slabe in zanikrne ceste ni daleč od okoli. Po sredini sta dva jaroka, skoraj večja od obstranskih cestnih jarokov. Nešteto ima jam, luknj in vdolbin, da avtomobili poskakujejo kakor lutke, človek na cesti pa je obrizgan od nog do glave. Doslej so ceste še nekoliko vzdrževali, to jesen je pa do kraja izrabljena. Čemu tako? Cesto Straža-Toplice bi lah-

ko imeli tlakovano z zlatom, ne pa le s peskom posipano, kakor pravijo ljudje, toliko je že šlo po njej avtomobilov z lesom. Uprava za ceste naj bi te obremenjeni cesti posvetila malo več skrbi, zanj pa naj bi prispevala morda še posebej tudi podjetja, ki jo najbolj uporabljajo in kvari. Naj ne bi tudi tokrat ostalo samo pri obljubah, kot svojčas pri cesti Toplice-Meniška vas, ki še do danes ni popolnoma urejena!

Rezervni oficirji v Črnomlju

V nedežo, 18. novembra 1956 je bila letna skupščina Združenja rezervnih oficirjev za področje črnomljske občine. Kdor spremlja dejavnost te organizacije, bo lahko ugotovil, da je to najbolj borbeno organizacija, ki aktivno razvija duh socialističnega patriotizma, krepi bo-

negno sposobnost in obrambno moč socialistične domovine.

Skupščina se je udeležili tudi predsednik Združenja za okraj Novo mesto tov. Franc Kotnik. V razpravi se naglasil potrebo nadaljnjega razvijanja dejavnosti ter se pohvalno izrazil o črnomljski organizaciji, ki je med najaktivnejšimi v okraju. Opomnil je prispevke na izročilo maršala Tita, ki je dejal tej organizaciji ob ustanovitvi: »Delajmo, kakor da bo trajno mir, bodimo pa pripravljeni, kakor da bo jutri vojna!« Razburili so ga tudi v več krajih v svetu, predvsem v Egiptu, nas znova opozarjajo na aktualnost tega gesla.

V minulem delovnem letu je črnomljska organizacija široko razvila svojo delavnost, predvsem s predavanji o vojni tehni-

Pred očmi grmeče smrti...

Pošastno so zaškrpale zavore in tik ob grmečem vlaklu se je ustavil mal osebni avtomobil. Vlak je švignil mimo, sofer pa si je s težko roko obrisal kaplje potu s čela in se oddahnil.

V lahkem tempu je pripeljal po strmih klancu od Irče vasi proti splošni bolnišnici v Kandiji sofer Fujs iz Novega mesta, v četrtek zvečer približno ob 21.30 uri. Vedel je sicer, da nekako ob tem času pripelje ljubljanski vlak, ki pelje v Belo krajino, vendar — zapornice niso spuščene, torej se lahko pride preko železnice škega prelaza. Zaradi hiš na levi strani ceste ni videl prihajajočega vlaka in brez skrbi zapeljal proti prelazu. V tem

Požar v Črnomlju

21. novembra okoli 15. ure je nenadoma izbruhnil požar v stavbi, kjer je pred preselitvijo v Metliko obratovalo podjetje Belokrajina. V teh prostorih se snuje novo podjetje iste stroke.

Na znak sirene se je zbralo pred stavbo veliko ljudi. V zelo kratkem času so prišli tudi črnomljski gasilci in s požrtvovalnim nastopom preprečili večjo škodo, ki bi šla prav gotovo v milijone, tako pa je nastala škoda ocenjena na 700.000 dinarjev. Stavba je bila zavarovana. Domnevajo, da je požar nastal ob dimniku.

Pohvaliti je treba požrtvovalnost črnomljskih gasilcev v borbi s požarom, zlasti so imajo tako slabo opremo in so čevli pokale na vseh koncih.

J. V.

NOČNI POŽAR SREDI MESTA

Predzadnje nedelje ob dveh zjutraj je izbruhnil ogenj v drvarnici na dvoristi sindikalnega doma v Novem mestu. Pri gašenju je bilo ugotovljeno, da je ogenj nastal zaradi tega, ker je ena izmed strank strela še podnevi v lepenko skalo živ prepel. Zaradi prepiha se je vrela skala, ogenj je pa prešel na zložen suha drva in lesene late drvarnice, ki so pričele goreti. Slučajni mimoidoči so ogenj opazili in prebruhli stenovalce, ki so ogenj pogasili. Bil je tudi gasilski alarm, vendar intervencije gasilcev ni bila več potrebna.

Ker stoji drvarnica na dvoristi, ločene od stavbe, sicer ni bilo neposredne nevarnosti za poslopje, niti ne za druge hiše v bližini, vendar je prav ta primer ponoven dokaz, kako malo pazijo ljudje na požarne predpise in kako žene pojme imajo o požarih, ko straska živ pepel v papirnate ali pa lesene zaboje.

Požar v Vavti vasi

Na Dularjevi žagi v Vavti vasi je prejšnji teden izbruhnil ogenj. Zaradi obilice lesnih odpadkov in lesa se je ogenj zelo hitro širil in zajel celo že ostrešje. Domačin gasilec in gasilec bližnjih vasi se je posrečilo požar zadušiti, preden je prišlo do večje škode.

Kako je ogenj nastal, trenutno še ni ugotovljeno.

-r-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Umik napadalcev

Vse kaže, da se bo umik britansko-francoskih iz Egipta začel v nekaj dneh in da bo končan v avencu. Vendar, ob razviti napadali postavljata pogoje: sine združeni narodov morajo ostati v Egiptu, dokier ne bo omejen bresni prekop, uscenje prekopa se mora takoj začeti in sine združeni narodov bodo morale ostati na aemackajski cti med izraelom in Egiptom, dokier ne bo med njima sklenjen mir.

Presedek našer ucelno ne bo hotel sprejemati pogojev, toda videti je, da je tudi Egipt močno zainteresiran, da se plovoa po prekopi cempier začne. Tosa se boj sta zainteresirani Velika Britanija in Francija. Ni dvoma, da je priuisk svetovnega javnega mnenja ziro-ma Zaruzenih narodov opravil svoje, toda prav tako urzi, da so ZDA osale neonajne in neocejo dati petroleja, dokier se britanske in francoske cete ne umaknejo z egiptovskega ozemlja.

Zdaj je postalo popolnoma jasno, da je napad na Egipt skocoval v prvi vrsti Veliki Britaniji in Franciji. Ta škoda je najbolj očitna v pomanjkanju petroleja — krvi zahodne industrije. Škoda je v izgubi ugleda in zaupanja — kolikor ga je še ostalo — na Srednjem vzhodu. Pa ne samo na Srednjem vzhodu. Zanimivo je dejstvo, da predsednik Eisenhower ni hotel sprejeti britanskega ministrskega predsednika Edena in njegove kolege oziroma francoskega premiera Molleta pred sestankom z indijskim premierom Nehrujem, ki bo 16. decembra v Washingtonu. To je grenka pilula za Britance in Francoze, toda vse kaže, da sta se ameriška politika in diplomacija resno lotili pridobivanja prijateljev v Aziji in na Srednjem vzhodu, to je tako imenovanih »nepredeljenih« držav, kakor pravijo na Zahodu.

Tako ameriški predsednik kakor indijski premier dobro veda, da Velika Britanija in Francija ne moreta igrati nobene koristne in konstruktivne vloge na Srednjem vzhodu več — vsaj za dogleden čas. Utegneta se celo postaviti po robu britanski politiki na Cipru in francoski v Severni Afriki. Ne smemo pozabiti, da so petrolejski interesi Američanov na Srednjem vzhodu izredno veliki in da jih ZDA nikakor ne nameravajo izgubiti. Ravnanje Britanije in Francije je pomenilo za ZDA dovolj preprečevalnih nauk, kaj se ne sme ravhati.

Ameriška diplomacija bo skušala zdaj preprečiti arabske države, da se jim ni treba nič bati od Amerike in tudi od Velike Britanije in Francije ne. Ali ni bila Amerika tista, ki je vztrajno zahtevala umik tujih čet z egiptovskega ozemlja? Prav nič presenetljivo ne bi bilo, ko bi predsednik Naser zdaj dobil posojilo celo za graditev Asuanskega jezua, ki so mu ga bili prav Američani odrekli.

Povod in razlog za takšno stališče ameriške diplomacije je strah pred vplivom Sovjetske zveze na Srednjem vzhodu. Ta vpliv se je v zadnjem času močno okreplil. Da bi vsaj nekoliko nevtralizirale ta vpliv in okrepile omajani položaj Velike Britanije, so ZDA izjavile, da bi vsakršen napad na države, članice Bagdadskega pakta, jemale zelo resno. V Veliki Britaniji so že z zadovoljstvom govorili, da se bodo ZDA tudi pridružile Bagdadskega pakta, toda videti je, da le ni še prišel čas za to. Pač pa bodo skušali Američani zdaj prepričati Arabce, da so njihovi interesi trgovski in ne politični in da so pripravljeni podpreti gospodarski razvoj v teh državah. Njihov pogoj pa bo verjetno sklenitev miru z Izraelom — rešitev vprašanja beguncev in meja — ob jamstvu Združenih narodov.

Vendar se najbrž tudi Američani zavedajo, da bo treba na Srednjem vzhodu doseči nekakšen skorazum s Sovjetsko zvezo, ker sta se — kakor je bilo rečeno — Francija in Velika Britanija vsaj začasno tako diskreditirali, da ne moreta biti družabnika v kakšnem konstruktivnem programu. Če se prav hitro umakneta iz Egipta in pokazača, da sta uvideli svojo zmoto, lahko upata, da bosta spet kupovali petrolej po trgovskih cenah od držav, katerim sta nekda gospodovali.

V Jugoslavijo je prišel na štiridnevni uradni obisk predsednik grške vlade Konstantin Karamanlis v spremstvu zunanjega ministra Averofa in drugih osebnosti. Med bivanjem v Jugoslaviji bo imel razgovore z najvišjimi jugoslovanskimi predstavni-

ki.

Britanski zunanji minister Selwyn Lloyd je v Spodnjem domu parlamenta sporočil, da sta vladi Velike Britanije in Francije prišli do sklepa, da je mogoče umik junih čet iz Port Salda sedaj izvesti brez odlaganja. Dag Hammarskjöld je ukazal mednarodnim četam OZN na Srednjem vzhodu, naj bodo pripravljene, da bodo prevzele oblast v Port Saldu »do srede decembra«.

V zadnjih dneh je bilo na alžirskih bojiščih ubitih in ranjenih več kot 100 Francozov in Alžircev. Vendar je lo zelo nepopolna bilanca spopadov in žrtve. Videti je, da je dosežena politika francoske vlade in generalnega rezidenta Lacosta doživela popoln polom. Franco-

ska vojska je s svojo ofenzivo le še bolj razvnela boje, ugrabitev petih voditeljev alžirskega osvobodilnega gibanja pa je le še bolj stisnila vrste upornikov.

Indijski ministrski pred-

sednik Nehru je o dogodkih na Madžarskem dejal, da so tamkajšnje oblasti v preteklosti zagrešile mnogo napak in da je ljudstvo imelo pravico dvigniti svoj glas, da pa se sedaj takšni gledi predalajo. Da Nehrujevemu mnenju je za ureditev položaja na Madžarskem treba omogočiti madžarskemu narodu, da si sam izbere svojo usodo in da se umaknejo tuje čete.

Dejal je, da je treba obz-

lovati, ker generalnemu sekretarju OZN niso dovolili prihoda na Madžarsko in ker niso sprejeli predložit, da bi opozvalci OZN na mestu proučili utemeljenost obožbo o deportacijah Madžarov.

Šef indijske delegacije v OZN Krishna Menon je izjavil, da bi bili ameriški letalci, ki so zaprti v LR Kitajski, lahko zelo hitro na svo-

bodili.

Objavljajte male oglase v DOLENJSKEM LISTU!

»SAVINJA«

LESNA INDUSTRIJA

Celje

Če želite lepo urediti prostore, v katerih živite in delate, se obrnite na nas! Nudimo vam družinske spalnice iz vseh vrst furnirja, mehke spalnice, kuhinjske opreme, delovne kabine. Razen tega vam nudimo mehke in trd rezan les, kakor tudi raznovrstno embalažo.

Misljam, da bi s tistim »šnicljanjem«, ki je bilo svojčas tako priljubljeno in je po nekaterih šolah še vedno preveč v modi, lahko končali — zlasti z izrezovanjem raznih živali in pajkov. Namesto tega naj delajo učenci praktične škatlice za shranjevanje žebeljev in vijakov in manjših kovinskih predmetov in električnih potrebščin. Škatle naj imajo tudi predalčke in pokrove, ki se da-jo zvlčiti. Pri teh vrstah pokrovov ni treba ne »pantov« ne ključavnic. Za majhne slike lahko napravijo učenci okvirje sami, ker ne dela to težav in je možnih več načinov izdelovanja.

Danes, ko imamo takorekoč elektrificirane vse vasi, se morajo že tudi otroci seznaniti s pripravljenim in ugašanjem luči, poznati morajo uporabo kuhinjskih in likalnikov. Največjo pozornost je treba posvetiti pri tem nevarnosti, ki preti nepoučenim ali neprevidnim, če kar-kolet počenjajo z električnimi napravami.

Nekatera dela morajo znati opravljati vsi učenci brez razlike spola. Tako morajo znati prikriti gumbje in krpati nogavice tudi dečki in prav tako morajo znati zabiti žebelj, ga izpustiti in uporabiti malo žaglo in živjati tudi deklice.

Misljam, da bi s tistim »šnicljanjem«, ki je bilo svojčas tako priljubljeno in je po nekaterih šolah še vedno preveč v modi, lahko končali — zlasti z izrezovanjem raznih živali in pajkov. Namesto tega naj delajo učenci praktične škatlice za shranjevanje žebeljev in vijakov in manjših kovinskih predmetov in električnih potrebščin. Škatle naj imajo tudi predalčke in pokrove, ki se da-jo zvlčiti. Pri teh vrstah pokrovov ni treba ne »pantov« ne ključavnic. Za majhne slike lahko napravijo učenci okvirje sami, ker ne dela to težav in je možnih več načinov izdelovanja.

Danes, ko imamo takorekoč elektrificirane vse vasi, se morajo že tudi otroci seznaniti s pripravljenim in ugašanjem luči, poznati morajo uporabo kuhinjskih in likalnikov. Največjo pozornost je treba posvetiti pri tem nevarnosti, ki preti nepoučenim ali neprevidnim, če kar-kolet počenjajo z električnimi napravami.

Nekatera dela morajo znati opravljati vsi učenci brez razlike spola. Tako morajo znati prikriti gumbje in krpati nogavice tudi dečki in prav tako morajo znati zabiti žebelj, ga izpustiti in uporabiti malo žaglo in živjati tudi deklice.

Misljam, da bi s tistim »šnicljanjem«, ki je bilo svojčas tako priljubljeno in je po nekaterih šolah še vedno preveč v modi, lahko končali — zlasti z izrezovanjem raznih živali in pajkov. Namesto tega naj delajo učenci praktične škatlice za shranjevanje žebeljev in vijakov in manjših kovinskih predmetov in električnih potrebščin. Škatle naj imajo tudi predalčke in pokrove, ki se da-jo zvlčiti. Pri teh vrstah pokrovov ni treba ne »pantov« ne ključavnic. Za majhne slike lahko napravijo učenci okvirje sami, ker ne dela to težav in je možnih več načinov izdelovanja.

Danes, ko imamo takorekoč elektrificirane vse vasi, se morajo že tudi otroci seznaniti s pripravljenim in ugašanjem luči, poznati morajo uporabo kuhinjskih in likalnikov. Največjo pozornost je treba posvetiti pri tem nevarnosti, ki preti nepoučenim ali neprevidnim, če kar-kolet počenjajo z električnimi napravami.

Nekatera dela morajo znati opravljati vsi učenci brez razlike spola. Tako morajo znati prikriti gumbje in krpati nogavice tudi dečki in prav tako morajo znati zabiti žebelj, ga izpustiti in uporabiti malo žaglo in živjati tudi deklice.

Misljam, da bi s tistim »šnicljanjem«, ki je bilo svojčas tako priljubljeno in je po nekaterih šolah še vedno preveč v modi, lahko končali — zlasti z izrezovanjem raznih živali in pajkov. Namesto tega naj delajo učenci praktične škatlice za shranjevanje žebeljev in vijakov in manjših kovinskih predmetov in električnih potrebščin. Škatle naj imajo tudi predalčke in pokrove, ki se da-jo zvlčiti. Pri teh vrstah pokrovov ni treba ne »pantov« ne ključavnic. Za majhne slike lahko napravijo učenci okvirje sami, ker ne dela to težav in je možnih več načinov izdelovanja.

Danes, ko imamo takorekoč elektrificirane vse vasi, se morajo že tudi otroci seznaniti s pripravljenim in ugašanjem luči, poznati morajo uporabo kuhinjskih in likalnikov. Največjo pozornost je treba posvetiti pri tem nevarnosti, ki preti nepoučenim ali neprevidnim, če kar-kolet počenjajo z električnimi napravami.

Nekatera dela morajo znati opravljati vsi učenci brez razlike spola. Tako morajo znati prikriti gumbje in krpati nogavice tudi dečki in prav tako morajo znati zabiti žebelj, ga izpustiti in uporabiti malo žaglo in živjati tudi deklice.

Misljam, da bi

Prva industrija v Metliki

BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA SI U TIRA POT NA TUJA TRŽIŠČA

BETI. Trikotni tovarniški znak, na katerem se na belem kletu svetlo rdeči metliški stolp s krogarjem, pod ščitom pa je prav tako na rdeči podlagi bel napis: BETI — Belokranjska trikotna industrija. Prva industrija v Metliki, ki naj v to odmaknjenem mestecu ob Kolpi prinese malo več življenja in postavi vsaj skromen temelj njegovemu gospodarskemu razvoju.

Stari Metličani vedo, da so se pred prvo svetovno vojno hoteli Čehi postaviti v metliškem Mestnem logu veliko predelavnic, pa so tedanji mestni očetje temu načrtu, ki naj bi Metliko dvignil v bogato industrijsko mesto, močno nasprotovali in so se zato Čehi preselili v Kranj, kjer so ustvarili temelj današnje velike tekstilne industrije. Metlika pa je živovarila — pol kmečko, pol mestno naselje — doletela se ji ni po dolgih desetletjih šele letos vsaj skromno odprl razgled v boljšo prihodnost.

V juniju so pričeli seliti v Metliko prve pletilne stroje. Lepa, novo zgrajena tovarna blizu železniške postaje, ki je bila sprva namenjena za to industrijo, rijo, je zdaj ostala prazna. BETI pa je zasedla poslopje bivšega Dijaškega doma in prostore v Carovi hiši, kjer je bil prej Oficijski klub. V Dijaškem domu so namestili pletilnico zaves in bombažnih pletenin in dva snukovno-pletilna stroja za svilen ženski perilo. Tu je tudi šivalnica ženskega perila za svileno žensko perilo. Tu je tudi šivalnica ženskega perila za svileno žensko perilo. Tu je tudi šivalnica ženskega perila za svileno žensko perilo.

V svoji drugi stavbi pa je tovarna namestila pletilnico in šivalnico volnenih izdelkov in prav tako uredila zaslonno skladišče. Čaka samo, da dobi še štiri manjše prostore, da v njih uredi skladišče polizdelkov, navijalnice in pisarno obratovodje. Potem bo lahko razbremenjena tudi pletilnica, v katero bodo poleg dosedanjih 35 strojev po-

stavili še 15, ki zdaj brez dela čakajo v skladišču. Tudi dvoranica na dvorišču pri Caru je za zdaj samo zbirališče.

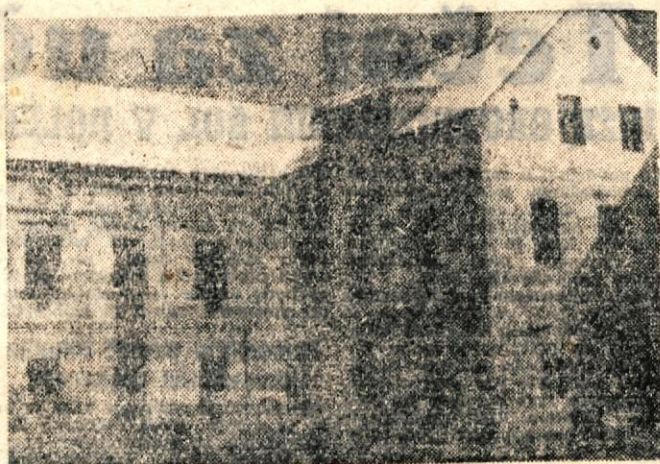
Vse to pa so začele težave vsakega podjetja, ki pa jih delovni kolektiv BETI, ki danes zaposluje 127 ljudi, uspešno premaguje.

Izdelovali bodo svilen perilo

Pred kratkim so v glavnem poslopiju pričeli montirati nove snukovne stroje za svileno perilo, ki so jih dobili iz Nemčije. Podjetje se je dolgo borilo s

Dvig produkcije in kvalitete

Podjetje si prizadeva, da bi dvignilo produkcijo in kvaliteto,

Del tovarne je tudi v prostorih Carove hiše

težavami, da je pri odločitvah forumnih izposlovalo, da so bili stroji uvoženi brez faktorja in prometnega davka, saj se zdaj stanejo 15 milijonov dinarjev.

zato je popravilo zastarele stroje ter nabavilo nove nadomestne dele. Tako je povečalo produkcijo bombažnih zaves na približno 4000 metrov na mesec, čeprav v zadnjem času neprijetni prostori za sušenje in pomanjkanje materiala to delo znatno zavirajo.

Tudi produkcija in kvaliteta pletenih izdelkov se stalno izboljšuje, saj BETI uspešno konkurira s sličnimi podjetji in je njena trgovska mreža razpršena že po vsej Jugoslaviji. Podjetje je pred kratkim dobilo tudi prvo inozemsko naročilo: do konca leta mora za Sovjetsko zvezo izdelati tisoč volnenih jopič. Hkrati je sedaj pripravila novo kolekcijo pletenin in svilenega perila za spomladansko sezono.

Težave v podjetju

Ceprav se je podjetje letos dvakrat selilo in je bilo od januarja do marca občutno pomanjkanje električne energije, bo povečalo produkcijo od lanskega 76 milijonov na letošnjih približno 100 milijonov din. Kljub temu bo predvideni letni plan dosežen samo z okoli 65%, kar so poleg nastetih težav zaradi še druge, tako pomanjkanje kredita in prostorov, neizkoriščenih strojev, voznika in zamude delavcev itd.

Podjetje je namreč sezonskega značaja in bi potrebovalo večje kredite, da bi na primer lahko že spomladi začelo izdelovati izdelke za zimo, ker ima pretežno tak strojni park. Kljub temu, da se je za kredite trudilo, jih ni dobilo pravčasno. Tako mu je bil nakazan kredit za izdelavo zimskega tekstila šele v septembru, ko bi morali izdelki biti že skoraj na trgu. Zato seveda sedaj ni moglo ustreči vsem naročilom, saj kupci vse sprosti razgrajbo, kar se vidi iz praznih skladišč.

Posebna težava, če ni kredita, pa je, ker je treba nabavljati material takoj plačati, sicer dobi podjetje zaračunane visoke zamudne obresti. To se pozna zlasti pri bombažu in še bolj pri volni, ki ju je treba, preden prideta na domače pletilne stroje, prej še poslati barvat v drugo tovarno. Tako morajo biti vsi računi

poravnani, še preden pridejo do končni izdelki na trg. Težave pa so včasih seveda tudi z nabavo nadomestnih delov posameznih strojev, igel, barv, kemikalij, kar je treba povečini vse nabaviti v tujini.

Problemi delavstva

Poseben problem tovarne je vožnja delavcev. Danes se vozi po železnici iz Črnomlja 63 delavcev, ki zaradi neugodnih prometnih zvez zamujajo dnevno po uro in še več delovnega časa. S tem trpi produkcija, delavke same pa so prikrajšane pri plačah in otroških dodatkih. Same izgubijo dnevno z vožnjo, hojo in čakanjem tudi po tri do štiri ure in to v dežju, snegu in mraku. Čakalnica na postaji je po navadi mraz in če nimajo še zadovoljive obleke in obutve, pada pri njih tudi volja do dela in s tem tudi delovni udeležec. Okraj je nekako že obljubil avtobus za prevoz delavcev iz Črnomlja v Metliko in veljalo bi rešeno razmišljati in preračunati, če ne bi bila dnevna vožnja z avtobusom le odtehtala vseh dosedanjih negativnih strani vožnje z vlakom.

Pred kratkim je bil v podjetju občni zbor sindikalne podružnice, na katerem so navzorni razpravljali o delavkah, ki se vozijo, o dvigavanju storilnosti, o plačah in drugem. Vsekakor je vodstvo tovarne zainteresirano, da delavci čim več zaslužijo, kar pa je na drugi strani možno doseči le z resnim delom in dvigom proizvodnje.

Načrti za prihodnost

Načrt podjetja za prihodnje leto je kaj preprost: tovarna naj dobi še ostale, nujno potrebne prostore v Carovi hiši in stečje naj prav vsi stroji. Z vztrajnim delom naj se dvigne tudi produktivnost in na trg naj pridejo kvalitetni izdelki, ki bodo vsestransko zadovoljili potrošnike. Pot je torej nakazana in tudi začeta, na celotnem kolektiv tovarne pa je, da to pot tudi široko utre.

V TRBOVLJAH SO ODPRLI NOVI DELAVSKI DOM

Na Dan republike je sekretar Centralnega komiteja ZKS tovarniški Miha Marinko v Trbovljah odprl novi Delavski dom, ki je med najlepšimi kulturnimi domovi v državi. Dom so začeli graditi v aprilu 1953, priprave za gradnjo in zbiranje denarja pa spomladi 1952. Za novi dom so že davno dali pobude stari revolucionarji trboveljskega rudarskega revirja kot tovarniški Miha Marinko in drugi, šele zdaj pa je bilo mogoče uresničiti njihovo zamisel. Za novi dom so dali velike žrtve rudarji Trbovelj in prebivalci mesta, ki so s prostovoljnimi delom ogromno storili, da je bil tako velik dom sorazmerno hitro zgrajen.

Prisrčno pozdravljen od več tisočglatve izposilce je tovarniški Miha Marinko čestital Trboveljancem k pomembnemu uspehu in dejal med ostalim, da bo to dom, kakor tisoč potrditvenih uspehov v industrijskih središčih naše države, dal vzpodbudo za še večji napredek in nadaljnji razvoj naše socialistične stvarnosti. Med drugim je poudaril, da moramo biti pripravljeni na vse, da bi dosegli to, kar je bolj odločno nadaljevali in začeli pot. Ne samo zaradi našega notranjega razvoja, marveč tudi zaradi zunanje uveljavitve in ugleda socialistične Jugoslavije, je danes

(Prenos s 1. strani)

sposadstev, kakor tudi s sistematičnim razvijanjem splošnih kmetijskih zadrug, katerih sedelovanje z individualnimi kmeti predstavlja široko podlago za uvajanje novejših in naprednejših metod tudi v tem delu našega kmetijstva.

»Neposredno lahko uveljavimo,« je nadaljeval tovarniški Vukmanovič, »celo vrsto ukrepov in akcij, ki bodo rodile doberne učinke ne glede na to, kdaj in kako bomo reševali odprta vprašanja. Take akcije bodo, ki pr. večja melioracijska dela, ki naj omogočijo izsuševanje in namakanje večjih površin zemljišč. Prihodnje leto bomo dvi-

Povečanje plač in pokojnin

V ospredju družbenega plana je povečanje življenjske ravni. Potrošnja delavcev in nametancev oz. mestnega prebivalstva je v zadnjih letih padla, letos pa je bila težnja njenega padanja komaj zadržana.

Dvig potrošnje delavcev in uslužbencev bo uresničen s povečanjem plač v gospodarstvu, proračunskih ustanovah, narodni obrambi, ustanovah s samostojnim financiranjem, bankah in drugih ustanovah, hkrati pa tudi ob povečanju pokojnin. To povzikanje bo začelo veljati 1. januarja 1957 in bo znašalo v tem letu 35 milijard dinarjev. Zvišanje plač bo treba urediti tako, da se bodo plače visoko kvalificiranih in kvalificiranih delavcev povečale za 12 odstotkov, polkvalificiranih pa za 7 odstotkov, medtem ko se bodo pokojnine zvišale za 8 odstotkov.

Spremembe plač v gospodarstvu bodo urejene s povečanjem tarifnih postavk kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev za 10 odstotkov, polkvalificiranih in nekvalificiranih pa za 5 odstotkov. Povečanje njihovih plač za nadaljnja 2 od-

gnili uporabo umetnih gnojil za nadaljnjih 270.000 ton oz. bomo porabili skupno kakih 800.000 ton gnojil. To pomeni na hektar 80 kg umetnih gnojil, leta 1953 pa smo jih porabili le 10 kg. Za prihodnje leto imamo zagotovljenih 41.000 ton kvalitetne semenske pšenice in 15.000 ton semena hibridne koruze. Socialistična gospodarstva in zadrage bodo dobile še več mehanizacije, ki se bo prek zadrug razširila tudi na privatne kmete. Večino akcij za dvig kmetijstva bomo uresničili prek zadrug in poslovnih zvez, ki naj tako postanejo čedalje močnejši in izrazitejši ekonomski in družbeni čimbenik v razvoju kmetijstva.

stotka bo urejeno z večjo udeležbo pri dobitku.

Osnovni vzroki, ki so privedli k zvišanju plač, da se je odločil za ta sklep, so bili

Več sredstev za družbeno raven

Ko je govoril o investicijski politiki, je Svetozar Vukmanovič predlagal, da se absolutni obseg skupnih investicij v prihodnjem letu poveča in bi znašale le-te 438 milijard dinarjev oz. 5 odstotkov več kot v letu 1956.

Skupna sredstva za industrijske investicije v letu 1957 brez tujih sredstev bi znašala 134,4 milijarde dinarjev, s tujimi sredstvi pa 169 milijard din. Predlagano pa je znatno povečanje investicij, namenjenih za družbeno raven. Njegov porast naj bi zajel 16 milijard din. Iz sklada za stanovanjsko izgradnjo naj bi omogočili tudi gradnjo komunalnih naprav in šolskih poslopj.

Predvideno povečanje plač naj bo tudi spodbuda za razvoj storilnosti. Tudi sedanji plačni sistem, čeprav so v njem napake in nerešena vprašanja,

predvsem v tem, da so v do sedanjem povojnem obdobju znatno narasle realne plače nekvalificiranih delavcev, medtem ko so plače kvalificiranih in visokokvalificiranih osebja pod prejšnjo ravnjo.

Da bi zagotovili realno povečanje plač in življenjske ravni, pa bo treba razen ukrepov, ki zagotavljajo povečano industrijsko proizvodnjo, storiti še tele ukrepe:

zmanjšati izvoz kmetijskih pridelkov, uvoziti industrijsko blago, ki bo že v prvih mesecih prihodnjega leta sposobno skupaj z domačo proizvodnjo pokriti predvideno povečanje plač. Za investicije in ostale potrebe notranje potrošnje bo treba v začetku 1957 počasneje trošiti sredstva, trgovino in promet s kmetijskim pridelki pa bo treba opremiti z boljšo tehnično opremo. Zato je predviden večji uvoz transportnih sredstev in drugih naprav za trgovino.

592 milijard dinarjev izdatkov

Izdatki federacije (zveze) za leto 1957 so predvideni v višini 340 milijard dinarjev in bi bili razdeljeni v tele namene (v milijardah din):

za narodno obrambo	163
za zvezni proračun	35,4
za dotacije ljud. republ.	8,2
za odplačilo posolj	13,6
za regrese (popuste)	30,—
za sklad za nosp. kmetij	2,4
za vodni sklad	2,8
za sklad na raziskovanje	5,9
za družbeno rezervno	50,—

Sredstva ljudskih republik in ljudskih odborov znašajo skupaj 282 milijard dinarjev, kar je približno četrtina skupnih izdatkov.

Tudi v naslednjih letih bo potrebno vsestransko varčevanje in kar najbolj gospodarska uporaba sredstev na vseh področjih neproizvodne potrošnje, je dejal ob koncu svojega poročila tov. Vukmanovič. Zlasti bo to varčevanje potrebno pri proračunskih izdatkih, da bomo lahko prenečeli štetiški porasti te potrošnje, neodvisno od ekonomskih možnosti države.

RAZPIS

za tečaj Politične šole pri CK ZKS

Petmesedni tečaj Politične šole pri CK ZKS daje osnovno ekonomsko-politično izobrazbo predvsem delavcem in delavkam, ki se že udeležujejo v delavskem upravljanju in v družbenih organizacijah.

Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parnova 37-II trakt, do dne 31. dec. t. l. hkrati pa tudi na svoj občinski komitej.

V prijavi navedite osebne podatke o dokončnih letih in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov.

Sola ima internat, ki je namenjen predvsem tovaršnim in tovaršnicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem in okrajnem komiteju ZKS svojega področja. O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja.

Pol milijarde za televizijo

V predlogu Zveznega družbenega plana za prihodnje leto je tudi postavka 500 milijonov din za izgradnjo televizijske mreže v naši državi. Pri tej nalogi bo sodelovala tudi naša radijska industrija, znaten del opreme pa bo treba uvoziti.

Samo poravnana naraščanja vam jamči brezplačno nezgodno zavarovanje pri našem tedniku!

Z občinske seje v Mokronogu

KRITIČNO VPLAČEVANJE DOHODNINE IZ TAKS — RAJE ZARUPLJENI, KOT BI PLAČALI DAVKE — NIZKA ZAVEST GOSTILNICAARJEV IN OBRTNIKOV — SLABEGA FINANČNEGA STANJA OBČINE SO PRECEJ KRIVI ODBORNIKI — PREMALO POUČEVANJA IN PREPRICEVANJA — VAŽNA VLOGA KRAJEVNIH ODBOROV

Na seji občinskega ljudskega odbora Mokronog, 22. novembra, je bilo v ospredju dvojje poročilo: poročilo sveta za finance in družbeni plan in poročilo gospodarskega sveta. Obe poročili sta bili precej izjaviteljna in pregledni. Pokazali sta dejavnost obeh svetov, hkrati pa tudi dejavnost krajevnih odborov in ljudskih odborov.

Zelo kritično je vprašanje proračunskih dohodkov občine. Njeh dohodnina po vseh oblikah za leto 1955 se ni v celoti poravnala, marveč le 70%. Za leto 1956 pa je dohodnina kmečkih gospodarstev realizirana 66%, občinske doklade 74%, od samostojnih poljedelcev in premožanja 53%, zemljarina 52%. Se bolj kritično je vplačevanje taks. Do 10. novembra so bile takse poravnane takole: na motorna vozila 100%, na vprežna vozila 55%, na delovno živino 60%, na pec 80%, na priprave za proizvodnjo 50% in na hišne in 84%.

Najprej sebe za brado, potem šele druge!

Svet za finance je v svojem poročilu obravnaval pred ljudskimi odborniki tudi vzroke taksega finančnega stanja občine. Politično gledano je eden prihl, četudi morda ne glavnih vzrokov ta, da ljudski odborniki niso izvrševali svojih nalog, ki jih imajo kot voljeni organi. Isti ljudski odborniki so obravnavali družbeni plan, ga v imenu ljudstva potrdili in zanj glasovali. Ko je pa bilo treba ta plan izpolniti in izvršiti, pa niso našli dovolj moči, da bi ga znali ljudstvu obrazložiti in jim z zgledom dokazati, da je izvršljivo. Ob prijavljanju taksi podvrženih predmetov nekateri odborniki ne le da niso izvršili svoje dolžnosti, marveč so celo nasprotovali, temu. — Še danes, ko je že davno potekel rok za prijavo takšnih predmetov in ko je že bilo treba takse vplačati, c nekateri ljudski odborniki proti kaznovanju zaradi

utaje ali nepravilnega plačila, četudi so dolžne za to povsem jasne in zahteva državni sekretariat brezpogojno kaznovanje vseh, ki se ne pokorijo tožadnim predpisom. Podčrtati je pa treba pri vsem tem še to, da nekateri odborniki dogujejo še večje vsote na dohodnini in takсах. Drugi pa zopet grajajo pravilno izvedeno izterjavo in nastopajo proti izterjavnim stroškom, ki so določeni z uredbo. Kot drugi vzrok za tako stanje v davčnihih je svet navajal dejstvo, da so v katastru še vedno mnoge nepravilnosti. Tu gre predvsem za dohodnino iz kmetijstva. Odkar služijo za odmero davkov katastrski, je pravzaprav ustrezno ljudski želji, so pa še razne nepravilnosti zlasti v lastništvu in kulturah. So primeri, ko se kmet jezi, ker se vedno niso izpolnile posebne spremembe v katastru za parcele, za katere se sploh ni stavi predloga za prenos v zemljiški knjigi. V takih primerih seveda tudi kata-

Krompir v klet, za davke pa ni denarja...

Nadaljnji vzrok nerednega vplačevanja davkov in taks naj bi bil v objektivni težkočah. Res je, da je bila letošnja vinska letina slabša od lanske, kar da kmet težko vnovčuje živino, vendar pa so bili davčni zavezanci o svojih letošnjih dajatvah družbi obveščeni že meseca julija in so imeli dovolj pripravnosti in časa pripraviti sredstva za vplačilo teh dajatvev. Imamo primere, ko kmetje ne prodajo krompirja, četudi ga imajo vskladiščnega po več tisoč kilogramov, a za davke se pustijo raje rubiti. To so tipični špekulantski primeri, pri katerih pri izterjavi ne more biti nobenih težav. Zanimivo je, da imajo močnejši davčni zavezanci precejšnje zaostanke. Posebej je bilo še govora o

obrnitih. Med njimi so tudi taki, ki se pečajo z obrito in kmetovanjem. Eni kot drugi imajo pri plačevanju svojih davčnih obveznosti kup izgovorov, ki pa so po večini neutemeljeni. Najslabši plačniki med obrtniki so gostilničarji, proti katerim bo treba vsekakor ostreje ukrepati.

Svet za finance je poročal tudi o delu davčne uprave, zlasti o delu izterjevalne službe. Občina je imela enega izterjevalca, ki pa je opravljal službo neresno in malomarno. Bil je premalo energičen in jedoseden. Imel pravilnega odnosa do službe, pa tudi ne do zavezancev samih. V zadnjem času je ta služba boljše, ker je postala in sta oba nova izterjevalca resnejša in bolj delavna. Nepravilne davčne in takse obremenitve so bile popravljive deloma v priložnem postopku, deloma pa v mejah dopustnosti odpravljene v upravi za dohodke. Doslej je bilo izvršenih nad 500 ružev. Od 31 razpisanih prodaj ni uspeha nobena.

Brez otepanja in izmotavanja: TO JE DOLŽNOST ODBORNIKOV

Po poročilu so odborniki razpravljali predvsem o vprašanju,

kako izboljšati sedanje stanje in kako doseči realizacijo celotnega plana. Postavilo se je vprašanje, ali so ljudski odborniki pripravljeni storiti svojo odborniško dolžnost in stopiti med ljudstvo ter ga prepričati o potrebi in dolžnosti plačevanja davčnih obveznosti.

Ni kaj se niso ogrevali za predlog, da bi spremljali izterjevalce in jim pomagali pri prepricavanju. Sklenili pa so, da bo ljudski odbor sklical zbor volivcev, na katerih se bo ponovno obravnavala vsa davčna politika s posebnim poudarkom na hitro in redno plačevanje davčnin. Ljudski odborniki pa naj bi se poleg tega osebno razgovarjali z davčnimi zavezanci in jih pripravili na njihovo državljansko dolžnost. V kolikor seveda ne bi uspeji niti z zbori volivcev niti z osebnimi prepričevanji, bo pa davčna uprava primorana seči po ukrepih, ki vsekakor ne bodo v prid zavezancem. Ljudski odborniki lahko mnogo stare v prid davčnim zavezancem, če jih pripravijo k plačevanju davkov, saj bodo s tem ljudstvo, ki jih izvolilo, obvarovali vseh stroškov pristojne izterjave. Svojo odborniško dolžnost pa bodo uspešno izvršili le tedaj, če bodo sami vzgled zavednega državljanca.

»KOVINAR«

avtomehanična in ključavničarska delavnica ČRNOMELJ

Zadružna cesta 18,

Izvršuje vsa popravila motornih vozil; osebnih, tovornih in specialnih avtomobilov, stabilnih motorjev in gasilskih brizgal, vsa strojno ključavničarska dela, kompresorje, drobilce, mline in drugo.

DELAVSKI SVETI NA POLJSKEM

V veliki tovarni traktorjev »URSUS« pri Varšavi so izvolili delavski svet, v katerem je 43 članov. Kandidatov je bilo 180. V predsedstvo sveta je bil članov.

Proslava v Metliki je bila lepa in bogata

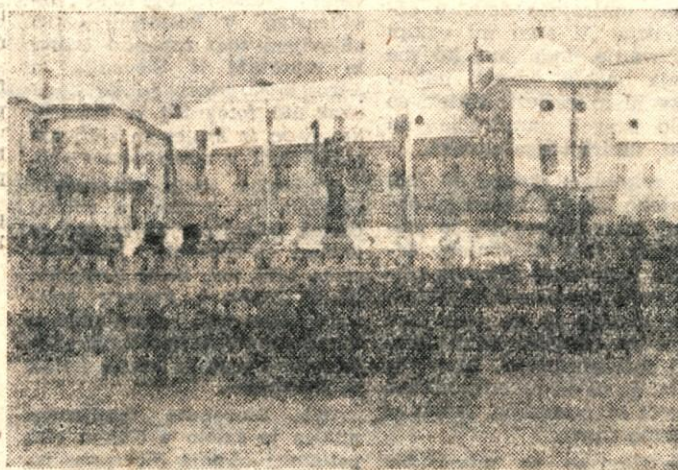
S številnimi prireditvami so občani Metlike počastili letošnje praznovanje svojega praznika. Zaključek celoletnih kulturnih prireditev je bila svečana akademija z izborom in dobro pripravljenim sporedom 25. novembra zvečer v domu Partizana. V sporedu so sodelovali gozda na pihal pod taktirko Silve Miheličica, pionirski pevski zbor pod vodstvom pevovodje Lada Svigljaja, moški pevski zbor, člani Partizana, cimbani in drugi. Spored je bil res skrbno pripravljen, izvedba pa nadpovprečna. Zlasti so bile dobre telovadne točke s spremljavo godbe, splošno odobravanje pa je doživel tudi nastop najmlajših. Sekretar občinskega komiteja ZKS Ivan

Urh, ki je govoril o pomenu občinskega praznika, se je zlasti spominjal, da so prav ob tem času pred 14. leti priče partizanske enote napad na postojanko na Suhorju.

Zgodaj zjutraj 26. novembra, to je na sam praznik, so Metličane zbudili močni piki iz možnarjev. Ti so jih spominjali, da so pred štirinajstimi leti prav isto jutro italijanski topovi iz Metlike obstreljevali položaje na Suhorju, toda zastonj. Postojanka je bila vendarlikvidirana.

Ob pol desetih dopoldne je bila v dvorani doma Partizana na Pungartu svečana seja občinskega ljudskega odbora, katere sta se udeležila tudi poslanca Bele krajine Tone Suštaršič in Martin Zupelj ter predsednik OLO Franc Pirkovič in veliko ljudi. Na seji je predsednik občine Franc Jakličev orisal delo občinskega ljudskega odbora, njegovih organov in vseh občanov ter navedel naloge za bodočo. Po njegovem govoru so svečano zaprisegli uslužbenke občine in ustanov.

Ženel slavnostne seje odšli v povorki z godbo na čelu, ki je sodelovala tudi pri seji, pred spomenik padlim borcem na trgu. Tu se je zbralo okoli tisoč ljudi, ki so prisostvovali polaganju vencev pred spominske plošče, formiranjem oddrede predvojaške vzgoje, podelitvi zastave novemu oddeli kakor tudi ostalim delom svečanosti na tem kraju. Govoril je predsednik OLO Franc Pirkovič, ki je zlasti poudaril velik doprinos sedanjih generacij, in še posebej ljudstva Bele krajine, za stvar socializma. Kulturni spored so izvajali pionirski in moški pevski zbor ter godba na pihala. Po zaključku proslave na trgu so si udeleženci ogledali v muzeju razstavo »Metlika v borbi in izgradnji«.

Pogled na del zborovalcev med govorom tov. Franca Pirkoviča na metliškem trgu

Iz Ambrusa

Pred kratkim je bil v Ambrusu sestanek aktivna LMS, kateremu je prisostvoval tudi predsednik občinskega ljudskega odbora tov. Keber. Govorili smo o najrazličnejših problemih, predvsem o delu in nalogah mladinske organizacije. Sklenili smo, da naj v upravni odbor KZ pritegnejo tudi enega mladince, ki bi od bor sproti obveščal o željah in potrebah mladine. Določili smo tudi tri mladince, ki bodo šli na pletilski tečaj v Sentvid pri Stični. Tovarna pletenin Rašica in občinski ljudski odbor sta sklenila ustanoviti v Ambrusu svoj odbor, ki naj bi se sčasoma osamosvojil. To bi bilo zelo koristno in prav, saj sedaj nimamo v vsej Suhi krajini nobene podobne obtri. Posledno pa bodo veseli tega tamonjski prebivalci, ker bi tak obrat lahko zaposlil pretežno žensko delovno silo, katere je pri nas precej.

Iz doma Partizana so udele-

Tako je z gradnjo stanovanj v Črnomlju

Prvega novembra letos je bil v »Dolenjskem listu« objavljene članek o gradbeni dejavnosti v črnomljski občini. Pisec tega dopisa je bil na občini pri referentu za gradnjo, kjer je dobil podatke. Občinski ljudski odbor nam je poslal odgovor na ta članek, v katerem navaja povsem drugačne podatke. Odgovor občine pravi med drugim takole:

Je bilo predvideno, da bo sklad za gradnjo stanovanj dosežen v višini 23 milijonov din. Do konca oktobra pa je bil dosegan komaj v znesku 15 milijonov in 284.000 din ali 65 odstotkov od predvidene vsote. Do konca oktobra je bil sklad razdeljen daleč prek te vsote in sicer v višini 21.600.000 din! Posojila iz tega sklada je dobilo 34 zasebnih graditeljev stanovanjskih hiš v skupnem znesku 7.365.000 din in 4 podjetja in ustanove v skupnem znesku 14.300.000 din. V času, ko je bil članek napisan, je bil torej stanovanjski sklad že razdeljen preko ustvarjene višine. Dvanajst zasebnih posojilomalcev iz tega sklada se je že vselilo v hiše, dograjene s pomočjo posojila iz tega sklada.

Res pa je, da podjetji »Belsad« in »Rudnik« in Kanizarič nista takoj koristila odobrenih kreditov iz sklada. Kredit, dodeljen podjetju »Belsad«, bo zaradi znanih razmer v podjetju prenešen na občinski

ljudski odbor. S skladom za gradnjo stanovanjskih hiš razpolaga upravni odbor sklada. Ker obstaja bojazen, da sklad ne bo do konca leta ustvarjen v predvideni višini, upravni odbor ne more reševati številnih prošnji zasebnih posilencev za ta kredit, dokler nima za to razpoložljivih sredstev.

In kako je z gradnjami v Črnomlju? Črnomelj se razvija kot mesto z vsami mestnimi značilnostmi. Razumljivo je, da se mora razvijati po načrtu. V desetih mesecih letošnjega leta je bilo izdano 27 uporabnih in 24 gradbenih dovoljenj, 6 predloženih načrtov pa je bilo zavrnjenih zaradi pomanjkljivosti. Mnogi graditelji stanovanjskih hiš grade le-to na osnovi lani izdanega gradbenega dovoljenja.

Tako se dejstva o trošenju sklada za gradnjo stanovanj v črnomljski občini in nič drugače.

N. F.

O mladinski organizaciji v Birčni vasi

Nedavno je imel mladinski aktiv v Birčni vasi letni občni zbor.

Letos je delo aktivna sicer skromno, res pa je, da dela v težkih pogojih. Imeli so folklorno skupino, uprizarili eno igro in sodelovali na več prireditvah. Tudi plesne vaje so imeli. Teh so se najbolj redno udeleževali taki, ki jih drugod pri delu mladine ni bilo videti. Ker je bila dvorana v šoli, ki je prej služila za prireditve, preurejena v učilnico, bodo prireditve v učilnici, bodo prireditve v učilnici.

B. V družbenem planu občine

bodoče še bolj otežene. Materialni pogoji za delo mladinske organizacije v Birčni vasi so borni. Potrebujemo denar za nakup knjig za knjižnico, za razne športne potrebščine in š.h. Sklenili so, da bodo v bodoče imeli sestanke po vaseh in na njih pogovorili o vsem. Redno bodo obiskovali knjižnico, se močneje oprijeli šaha, sedelovali bodo pri pevskem zboru ter redno obiskovali kmetijsko-gospodarsko šolo.

M.

Novice iz Prečne

Zadnje čase, zlasti odkar je nastopilo slabo vreme, se je politično vzgojno delo pri nas močno razmahnilo. Sredi novembra smo imeli dobro obiskani zbor volivcev, na katerem je nad 75 odstotkov navzočih sprejel predlog, da se na Grmu ustanovi knjižniško-gospodarska šola z obveznim poukom za kmečko mladino v starosti od 16 do 18 let. Nekateri so predlagali, naj bi bila šola obvezna tudi za starejše. Na zboru volivcev so razpravljali tudi o popravilu vasiših poti ter sklenili, da bodo pri tem pomagali koristniki teh poti. Prav tako so predlagali, da je treba v Češči vasi urediti perišče, v Prečni pa napajališče.

Zadnje nedelje novembra je bila dvorana prosvetnega do-

ma polna mladih in starih, ki so se udeležili lepe proslave Dneva republike. Izbran in dobro pripravljen kulturni spored je navdušil vse. Spored je sodelovala vse enodeljanka Fr. Mihičeva »Volkašina«, ki so jo zaigrali člani domačega prosvetnega društva. Igralci so večinoma delavci in delavke iz novomeških kolektivov, ki stanujejo v tem kraju in žrtvujejo prosti čas za kulturno posvetno delo. Igro je režiral Ivan Kapš. Glavno vlogo »Volkašina« je igral predsednik PD Prečna Franc Mesojedec, njegovo ženo Katjo delavka Minka Osojnik, ostale vloge Milan Kolenc, Tone Mesojedec, Opalk in drugi. Ljudje so bili z igro zadovoljni in žele, da bi čimprej spet videli kaj primerne-ga.

J.

Male asanacije v trebanjski občini

V trebanjski občini je mnogo vasi in zaselkov, ki nujno potrebujejo pitno vodo ne samo za ljudi, ampak tudi za živino, toda novi vodovodji jih zaradi oddaljenosti in hribovitega terena ne bo mogel doseči.

Cepprav trebanjska občina letos ni imela finančnih sredstev za urejanje izvirkov in vodnjakov, se je Rdečemu križu vendarle posvetilo, da je organiziral v dveh vaseh vaščane, da so složno zagrabil za krampe in lopate. Kopali so, vozili in navzile zaprekan zgradili pod vodstvom in ob materialni pomoči Rdečega križa dva spomenika složnega dela za skupnost: zajeli so studenec na Rihpovcu, sredi Repč nad Trebanjem pa ob-

novili in lepo uredili vaško kapnico.

Na Rihpovcu je bila velika tiska za vodo. Ko sta prišla zastopnika okrajnega odbora Rdečega križa (ing. Ivo Zobec in teh. Milka Cepon), se je bilo težko odločiti, kakor povsod v takih primerih, kje in kaj naj se gradi: ali za-jeti studenec ali pa izkoristiti vodne žile bliže vasi, kjer tu-di neprestano »solzi« čitd.

Na sončno oktobrsko nedeljo je ob otvoritveni slavnosti predstavnik Okrajnega odbora Rdečega križa zbranim vaščanom čestital, ker so v izredno kratkem času poleg svojega rednega dela naredili lepo za-jetje v izlivki na pipe, napajališče in perišče. Ko je med drugim poudaril, da se je treba zahvaliti tudi mlademu tajniku vaškega gradb. odb. tov. Mahnič, ki je nesebično delal in izpodbujal ljudi, čeprav so bili včasih nanj nevoljni, ki vztrajnejsno delu, so z živahnim pritrdjevanjem povedali, da je mogoče je z nesebičnim in složnim delom za skupnost doseči kaj velikega.

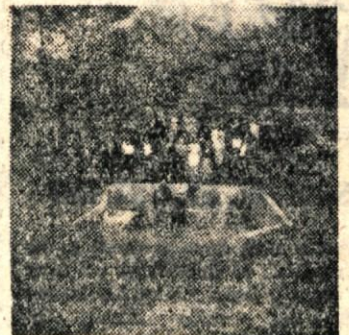
Vaščani se še po končani slovesnosti niso mogli takoj

raziti, srečni, da imajo dobro in zdravo pitno vodo, ki tudi v letošnji suši ni usahnila, in ponosni, da so si ob pomoči Rdečega križa sami zgradili koristno vodovodno napravo, ki pomeni bistveni temeljni kamen za zdravstveni in gospodarski napredek in za bla-ginjo vse vasi.

Tudi Repče so se iskazale. Stara vaška kapnica je postala nerabna: črpalka je bila popolnoma pokvarjena, napajališče neprimerno, treba je bilo obnoviti žlebove. Ko je bil napravljen načrt obnovitvenih del in izboljšanja prejšnjega vodnjaka in napajališča, so vaščani Repč brez oklevanja začeli delati. Zvozili so potrebni material (pesek, cement, železje, črpalke itd.), prišli za krampe in lopate in kmalu je bila velika kapnica končana tako, da so letošnje sušo dobro prestali. Pripravniki je treba, da je voda v pravilno, po načrtih zgrajenih kapnicah, ki jih tudi dobro oskrbujejo, boljša in bolj zdrava kakor marsikatera studenčnica naših kraških izvir-

kov. Tudi okolice kapnice so lepo uredili, tako da je vsa naprava vasi v okras in tvo-ri lepo vaško središče.

Repče in Rihpovec sta dala tudi drugim vašem dober

Na Rihpovcu imajo urejen studenec, izlivko, perišče in napajalno korito

vzglede. Spoznali so, da je treba pozabiti na drobne razpr-tije in se ravnati po načelih Rdečega križa: »Pomagajmo drug drugemu!« In čisto prav imajo, ko pravijo: »Če so ti zdrava kakor marsikatera studenčnica naših kraških izvir-

8. decembra otvarjam prvo zlatarsko delavnico na Dolenjskem. Izvrševal bom vsa zlatarska dela v prvotnosti izdelavi in po zmer-nih cenah. — Se priporoča Korent Ivan, zlatar, Novo mesto, Glavni trg 14.

MALI OGLASI
PRODAM TROŠNO STANOVA-
NJE z vrtno, vseljivo takoj, v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (547-56).
PRODAM GOZD IN NEKAT. PAR-
CEL za kosno krmno v bližini Strah. žag. Naslov v upravi lista (548-58).
UGODNO PRODAM posestvo: novo hišo z gospodarskim poslopjem, 1.40 ha orne zemlje in 3 ha gozda v Draški vasi pri Zuzemberku — dečka, Baritone Džena vas 28.
STAREJŠE DEKLE z lastnim gla-novanjem, vajeno vsakega dela, išče službo v gospodinjstvu: Novak, Zabja vas 19.

LJUDSKA UNIVERZA NOVO MESTO

V sredo 12. decembra bo pr-daval ob 20. uri v dvorani Do-ma Ljudske prosvete znanstveni sodelavec SAZU prof. Alfonz Gspan:

»OB 200 LETNICI TOMAZA ANTONA LINHARTA«

Na zanimivo predavanje vabi odbor Ljudske univerze.

OBVESTILA

Tovarna šivalnih strojev MIRNA prične 10. decembra z novim kro-jnim in šivalnim tečajem v Novem mestu v sindikalnem domu.

IZ MATIČNIH URADOV:

NOVO MESTO

V času od 23. nov. do 1. dec. je bilo rojenih 11. dekcev in 9 deklic.

Poročili so se: Zupančič Hen-rik, klepar in Medved Martina, hči kmeta, oba s Krke. Valant Jože, elektromonter iz Ljubljane in Pavlič Justina, šivilja iz No-vega mesta. Bontje Jožef, usluž-benec iz Stopić in Bračka Jo-žeta, trgovska pomočnica iz No-vega mesta. Petarič Marjan, uslužbenec in Brzlec Danica, uslužbenka, oba iz Maribora.

Umrli sta: Grabrijan Leopold, kmetovalec, 70 let, iz Metlike in Barbo Franciska, hišarica, 50 let, iz Smarjških Toplic.

GOTNA VAS

Rojena sta bila 1 deček in 1 de-klca.

Umrli je Janko Franciška, užit-ka, 78 let, iz Sentjošta pri Stopičah.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Prišli teden so v novomeš-ke porodnišnici rodile: Kulovec Ana iz Uršnih sel — dečka. Gruden Alojzija iz Gromelja — dečko. Ravbar Tina iz Vavte vasi —

Kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in škali pomoči v novomeški bolnišnici: Kralj Anton, delavec iz Bistrice; je padel v gozdu in si poškodoval hrbtenico. Bruc Jožeta, šivilja iz Smolenje vasi, si je pri sekkanju drv poškodo-vala prst desne roke. Oveč Jože sin posestnika s Malega Vidma, je padel s peči in si poškodoval desno roko. Vidla Marija vas 28, ženska upokojenka iz Cegelnice, je na cesti padla in si poškodo-vala levo nogo. Zaičev Vladimir, ženi posestnika s Sinlega vrha, so hodi stisnili prst leve roke. Šolih Milan, sin uslužbenca iz Novega mesta se je v vročini mlek kom poparil po desni roki.

Proslava 29. XI. v Novem mestu

Za letošnji državni praznik je bilo okrajno mesto nazvite slabemu vremenu lepo okrašeno, posebno pa so se tudi tokrat iz-kazale posamezne trgovine. Po-rog šolskih proslav in internih slovesnosti v večjih kolektivih je bila glavna prireditev v sredo 28. novembra zvečer v prena-šljivi dvorani Doma ljudske prosvete. Ljudi je prišlo toliko, da mnogi niti v veži doma niso imeli prostora.

Orkester, pomnožen z godbe-niki vojaške godbe in z gojenci

glasbene šole je najprej zaigral državno himno, nato pa je pionirski pevski zbor skupno z orkestrom zapel Svoboda je naša domovina. Udeleženci pred-stave, med katerimi so bili podpredsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič, sekretar okr. odbora SZDL Martin Zu-gelj, številni oficirji novomeške garnizije JLA, predsednik okr. odbora LMS Ludvik Kebe, predsednik OSS Jože Plavec, predsednik okr. Sveta Zvez Svobod in prosvetnih društev

Tone Bele, predsednik obč. o-d-bora SZDL Ludvik Golob, pod-predsednik OLO Boris Andri-janič, številni prosvetni in ostali javni delavci, predstavniki ko-levktivov in različnih ustanov, kakor vsi udeleženci proslave so nato toplo nagradili z aplavzom ljubek navzočih članov iz otro-škega vrta za njihovo recita-cijo domovini. Slavnostni govor o Dnevu republike je imel član obč. odbora SZDL Leon Per-havec, v nadaljevanju sporeda pa je Jule Kobe recitiral dva pesmi, moški zbor PD Dušan Jereb je zapel več pesmi. fol-klorna skupina gimnazijcev je pa nastopila z raznimi plesi. Orkester, ki je igral tudi med sporedom, je za zaključek spremljal mešane pevске z-bore iz Novega mesta, Šmihela in Bršinja.

29. november v Šentjerneju

Dan republike smo v Šen-tjerneju prav slovesno prosla-vili. Dopoldne je bila v dvo-rani proslava za šolsko mladi-no. Govoru o pomenu našega največjega državnega prazni-ka so sledile deklaracije ter telovadna in pevski nastopi. Ob koncu akademije so bili sprejeti v pionirsko organiza-cijo novi pionirji. V spomin na svečani dogodek so sprejeli pionirske rute, v šoli pa so bi-li počasteni.

Zvečer je bila v dvorani svečana akademija z bogatim sporedom. Po uvodnem govoru so se vrstile deklaracije, dva lepa telovadna nastopa gimnazijec in živa slika. Lju-bek je bil dvospev dečka in deklice iz otroškega vrta, ki sta zapela pesem »Janez, kranski Janez...« Mladinski zbor nižje gimnazije je kras-no zapel štiri pesmi, od kate-rih je nad vse ugaljala »Oj Tri-glav moj dom...« Sodelovali so tudi moški zbor KUD »Braz-ta Pirkovič«, tamburaški zbor Telekomunikacij in godba na pihala. Šentjernežani in oko-ličani, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička in z za-nimanjem sledili lepemu spo-redu, so s ploskanjem nagra-dili nastopajoče. Po končani proslavi se je mladina še ve-selo zavrtela ob zvokih doma-čega plesnega orkestra.

Lepo je bilo na proslavi in sploh je potekel ves dan državnega praznika v sveča-nem razpoloženju.

Mladina v Toplicah je izvolila novo vodstvo

Doslej je mladinski aktiv v Dol. Toplicah bolj »zivotari-l«. Vrsti sestankov v zadnjem ča-su je sledil še volilni sestanek, na katerem se je mladina te-meljito pomenila o delu za bo-douče leto v aktivu. Na sestanku je bil tudi tov. Zvone Suš-teršič, član okr. komiteja LMS, ki je izprvno poročal o znanjem in notranjem po-litičnem položaju ter o nalogah mladine. Izvolili so nov odbor LMS in sprejeli načrt dela. Seveda, samo odbor ne bo zmogel vsega, zato pričakuje pomoči od članov in od pro-svetnih delavcev, Zvez komu-nistov in SZDL.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ŠAHOVSKI DVOBOJ Z RADOVLJICO: SAMO 4:4

V počastitev Dneva republike so v Novem mestu priredili že več-krat, preložen pirovinski dvoboj med mestnimi reprezentancama Novega mesta in Radovljice. Sre-čenje med radovljjskimi in novo-meškimi šahisti je postalo že tra-dicionalno. Laniški dvoboj v Ra-dovljici se je končal z zmago No-večanov z rezultatom 4:4, zato smo tudi tokrat pričakovali, da bodo Novomečani zmagovalci. Ker pa so nastopili v oslabiljeni postavi, brez škernja in Zabu-kovca, je neodločen izid še najbolj realen.

Posamezni rezultati: (prvoimeno-vani so člani SD Radovljice) moš-ter Lesnik: Sila 1:0, dr. Berce: Brkič 1:0, Sitar 0:1, Mali: 0:1, Doki 1:0, Kake: 1:0, Mičević 0:1, Simčič: 0:1, Golež remi, Četerin: Sarano-vič 0:1.

Dvojni rezultat pomeni uspeh za novomeško ekipo, ker je na-potila oslabilena in ker šteje Ra-dovljjska ekipa na čelu z mo-drom Lesnikom med najboljša moštra Slovenije. Omenimo lahko še, da so bili Radovljčani lani prvaki Gorenjske, zato tudi ne-odločen rezultat ni poudarjevali.

TRILE BRZOTURNIRJI SD NOVO MESTO
Ker se bliža brzopotežno prven-stvo slovenskih mestnih reprezen-tanc, ki bo 9. decembra v Ljubljani, in ker bodo tudi naslednje nedelje zasledene z brzoturnirji prvenstvi (16. dec. bo v Trebnjem, 23. dec. pa v Novem mestu) pokalno brzoturnirsko prvenstvo Dolenjske, se novomeški šahisti nanje vestno pripravljajo v ta namen so organizirali več brzoturnirjev, med njimi enega za prvenstvo no-veškega šahovskega društva.

dih pa so še Plick, Avsec, Doki in drugi.

Na prvenstvenem brzoturnirju je prvo mesto in naslov brzopotezne-ga prvaka društva osvojil Ivan Gajski s točko naskoka pred dru-goplasiranim Sitarjem. Tretje me-sto si delila Primo in Bartoli, sledila pa so še Plick, Avsec, Doki in drugi.

Na ostalih dveh brzoturnirjih so bili doseženi naslednji rezultati: na prvem je zmagal Stane Fink, ki je ostal edini neporažen, drugo mesto je osvojil Doki, sledila pa so Bartoli, Koki, Milutin, Jenko in drugi. Na naslednjem brzotur-nirju je med desetimi udeleženci zmagala trojica šahistov — Primo, Jenko in Bartoli s sedmimi točkami pred Finkom in Kosičem (5 točk). Doklom (4 in pol), Miheli-č (4), prof. Dobovišek (3 in pol), itd.

Tudi v Trebnjem šahisti pridno delajo
Pred kratkim je bil v Trebnjem Organizacijski sestanek vseh tre-banjskih šahistov, ki se ga je ude-ležilo tudi tajnik okrajnega šahov-skega odbora Novo mesto. Obrav-navali so več perečih problemov, s katerimi se še bori najmlajša šahovska enota v novomeškem občini. Trebanjski klub ovira predvsem pomanjkanje finančnih sredstev, da bi si nabavili najo-potrebnejše rekvizite, da bi lahko organizirali potovanja in se ude-ležili najvažnejših tekmovalnih prvenstev. Da bi se izpekli iz te-žav, so zaprosili za pomoč šahov-ske zveze Slovenije, medtem ko jim je okrajni šahovski odbor že nakazal denarno pomoč za kritje materialnih potreb. Da bi divi-nili zanimanje za šah, so sprejeli organizacijo okrajnega brzoturnir-skega prvenstva. Ki bo v nedeljo, 16. decembra, Trebanjski šahovski klub ima že brenu 30 članov; izve-del je že registracijo, pred krat-

kim pa so začeli tudi že s prvimi tekmovalnimi turnirji. Na IV. kategorijo, na katero sodelujejo šahistov, je tik pred zaključkom v vodstvu Poljanšek z 8 točkami (2 odločeni partiji) pred Bončino 8. Godnjavcem 6 in pol (2), Hecem 6 (3), Čvarom 5 in pol (3) itd. Ko bo končan, ta turnir bodo začeli z novim, na katerem bodo sodelo-vali tudi najboljši pionirji. Na fi-nalnem turnirju za prvenstvo kluba bodo igrali le četorkategor-iki. V zimskem času bodo po-iskrbeli tudi za teoretske tečaje in simulanke, kjer jim bo pomagal okrajni šahovski odbor Novo me-sto.

KOŠARKA

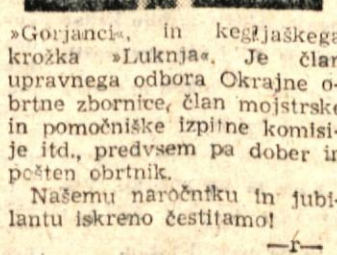
REVJIA KOŠARKE NA NOVO-MESKI GIMNAZIJI

Letošnje prvenstvo novomeške gimnazije na košarki, ki je bilo pred kratkim, bi lahko po pravici imenovali revijo košarke, saj smo v enem popoldnevu in večeru vi-deli lepo in tudi tehnično dovr-šeno košarko. Na prvenstvu so sodelovali 3 četvorke posameznih razredov, od petega do osmega. Vse ekipe so pokazale zadovoljivo znanje, najboljše med njimi pa res kvaliteto košarke. Najboljša je bila četvorka VIII. razreda v postavi: Golež, Setina, Potrč in Fuis, ki tudi drugače tvori okoste prve ekipe novomeškega Partiza-na. Najlepša in tudi najrazburlj-vejša je bila finalna tekma med najboljšimi ekipama prvenstva, med VIII. in V. b. razredom. Kon-čala se je z zanesljivo zmago iz-kušenejših osmošolcev z rezulta-tom 96:34 (36:33). Ostale tekme so se končale takole: V. b. VI. 48:13 (24:10), VII. 52:19 (22:9), V. b. V. a. 38:14 (22:10), VII. : VI. 23:12 (8:16), VIII. : V. a. 44:11 (24:6).

Prvo mesto je bil razgubljen točke osvojila ekipa VIII. razreda, sledila pa so ekipa V. b. VII. VI. in V. a. razreda. Najboljši strelci prvenstva je bil Fuis iz VIII. razreda, ki je dosegel 38 točk, sledila pa so: Golež 22, Bele 10, Ro-bar (oba V. b.) 37, Setina 21 itd.

Franc Barč — petdesetletnik

Pretekli četrtek je v krogu svoje družine in najbližjih pri-jateljev praznoval petdesetlet-ni rojstva znani mizarski mojster v Novem mestu Fran-ce Barbič. Jubilar je pred-sednik kegljaškega društva

»Gorjanci« in kegljaškega krožka »Luknja«. Je član upravnega odbora Okrajne ob-rtne zbornice, član mojstrske in pomošniške izpitne komisi-je itd., predvsem pa dober in pošten obrtnik.

Našemu naročniku in jubi-lantu iskreno čestitamo!

—f—

PRED 15. OBLETNICO USTANOVITVE JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE — 22. DECEMBROM

Noč groze in obupa

Po smetiščih, polnih muh in pesnaga, so brskali sestradanci za kostmi, gnili odpadki zelja in svinjskih buč. Kost so tolkli in prekuhavali z drugimi odpadki, da so si vsaj malo utešili neizmerno lakoto. Nad temi nesrečniki pa je bdela neizprosna smrt. Po smetiščih so se brez besed premikali troji živih okostnjakov. Taborišče je postalo grobišče. Včasih si čul tiho in prelepo slovensko pesem, pa tudi ta je kmalu popolnoma zamrla. Sestradanci so se vlečli kakor pošastne prikazni in se zvrčali od onemoglosti. Večina je brezčutno polegala po golih tleh, posutih z zdrobljeno slamo in usni. Popolnoma je zamrl čut prijateljstva, bila se je borba za življenje in smrt. Tihi okostnjaki so premišljevali o domačem ognjišču, nestrpno pričakovali glas iz domačih krajev, ki ga ni bilo.

Veter je prinesel nad taborišče mrak, temni oblaki so zadržali zvezdasto nebo, po ozračju je švigalo več strel in usula se je ploha, pomešana z debelo točo. Burja, večna spremljevalka primorskega kraja, je besnela z vso silovitostjo in prevračala šotore. Ker je ležalo taborišče v školjkaški dolini, se je voda pričela valiti v njo z vso silo in bešeča lomila vse prepreke. V objem valov so padali šotori, odnašali obkole in borna slamnata ležišča. V zmedenosti so ljudje reševali vse kar so mogli in bežali v varnejša mesta. Gidzelski oficirji in italijanska soldateska je opazovala trpljenje in uničevanje nedolžnih ljudi, nihče pa ni storil ničesar, da bi jim olajšal trpljenje.

Noč je bila grozna, strašna in polna obupa. V taborišču kjer so bili starčki, žene in otroci je bila še strašnejša. Jok in kriki »na pomoč!« mater, jok nedolžnih otročičev je pretrgal ozračje. Vse je drvelo k izhodu, žene z dojenčki v naročju, starčki, otroci, mali zdrobljenčki, premočeni in premraženi, s čulami v rokah,

Ta mesec bo slavila Jugoslovanska ljudska armada 15. obletnico svojega obstoja. Petnajst let je že poteklo, odkar je tovariš Tito 22. decembra 1941 izročil Prvi proletarski brigadi zastavo z rdečo zvezdo, ki je ponesla plamen upora v vse jugoslovanske pokrajine in nas pripeljala do zmage. Naša narodno-osvobodilna vojska, ki je bila v prvih letih oborožena predvsem z visoko zavestjo svojih voditeljev in borcev in z globoko vero v zmago pravice in resnice, je zacementirala svobodo s krvjo najboljših borcev in sinov naših narodov. Pri tem ji je pomagalo vse ljudstvo, saj je bila skozi vsa težka vojna leta prav naša ljudska armada najtesneje povezana s svojimi narodi. Kakor punčico svojega očesa je ljudstvo ljubilo svojo osvobodilno vojsko in ji dajalo vse, kar je premoglo. Zato bomo pred njenim praznikom obudili spomine na tista huda leta in se spomnili vseh, ki so to našo prvo ljudsko armado gradili s svojo krvjo, s svojimi srci, s svojim življenjem. Med njimi so bili nešteti aktivisti, partizanske mame, pionirji, kurirji, inter-niranci, ki so zaradi svoje ljubezni do domovine in svobode morali v taborišča smrti. Spomnimo se danes, kako je bilo takrat, med vojno, v enem izmed takih taborišč — na zloglasnem Rabu...

da se rešijo pred grozečimi valovi morja: Kriki mater, ki bi omeščali še tako trdo srce, so lomili ozračje. »Kje je moj ljubi otrok, moj sinček, hčerka?« Vso prestrašeno živo reko nesrečnikov so pri vходу pričakovali zeleni karabinerji, oficirji in vojaki z nabitiimi puškami in samokreši. Neustmiljeno so pričeli vihati nad ubogo rajo puška kopita. Luna je prišla izza oblakov in osvetlila nedolžno trupelca, vi-seča na bodeči žični ograji. Zraven njih je stala zvrnana slovenska mati. Na izsušenih ustnicah, ki so se bolesto premikale, je šepetala kletev vsem domačim hlapcem in mučiteljem v taborišču.

V kotu taborišča so se stiskali premraženi in lačni otročiči, katere je katoliški oku-pator smatral nevarne za pa-pežev Rima. Pogled na to mla-

dino mi je v srcu rodil gnev. Ta mladina je morala pod te-žo biča upogniti svoj hrbet, barbarska volja katoliškega Rima in domačih izdajalcev se je morala izvršiti.

Obupno plakajoča mati brani z vsemi silami svoje naj-dražje — otroka. Surovina, vo-jak ji hoče z vso silo iztrgati iz rok umirajoče dete, v čem-er uspe. V srcu mi vzkipi: maščevanje, toda kaj ko me obdaja bodeča ograja, nabite puške in mitraljezi. Materi so s silo iztrgali najdražje na svetu, umirajočega otroka.

V zakotnem šotoru se čuti pritaženo ležanje. Sosed mi ob-jasnji: mali Slovenček je pri-vekal na svet. Odgnjeno šotorsko krilo nudi žalosten pri-zor. Poleg izmučene in sestradane matere je na tleh med slamo in čunjami zavil ležal mali interniranček. Mati je tožila, da ni od nikoder nikake pomoči in postrežbe. Zelela si je samo smrti.

Po glavi so se mi podile težke misli, pošastna materi-na želja po smrti. Prav to pa so želeli okupatorji: čim več naših smrti.

Slavko Hotko

Sestradani interniranci v taborišču smrti na Rabu

Križka vas

Temna oblačna noč, pri-pravlja se k dežju, a naš ba-taljon kljub vsem neprivikam koraka pogumno proti svo-emu cilju. Koraka z zavestjo, da je pravi borec slovenskega naroda, da bo izvršil dano mu nalogo.

Po kratkem maršu smo se ustavili v bližini postojanke, katero smo imeli namen na-pasti. Po pokrajini je ležala gosta megla, da se sprva nisi niti znašel. V strelcih se po-časni pomikamo proti hribočku sovražne postojanke. Še malo in padli so prvi strelci iz po-stojanke, gotovo so nas opa-zili ali zasledili. Vnela se je huda borba. Ogenj je bil divji na obeh straneh, toda naši borci so s smehom na obrazu vzdržali na položajih, še več, vztrajno so se bližali sovra-žnim bunkerjem. Naši mino-meti niso molčali; pridno so obdelovali sovražne bunkerje. Dobrančani so si hoteli z upitjem in zmerjanjem utešiti strah. Naši so bili do skraj-nosti disciplinirani. Ura se bliža poldnev. Bijemo se še vedno. Dobrančani so poizku-šali izpasti iz postojanke na naše položaje, toda vedno so bili zavrnjeni s težkimi izgu-bami. Sovražnika je podpiralo topništvo, avioni in več vrst orožja, a niso mogli streti močnega partizanskega duha. Komandant pregleduje polo-žaje.

Ni še bilo konca. Nekatje v bližini se začuje ropot tan-kov. Tanki NOV. Švabobranci so od veselja vriskali, Nemci

prihajajo na pomoč. Zmotili so se temeljito. Takoj ko so prispeli naši tanki, smo pod njihovo zaščito jurišali. Bil je pritisk, kakršnega sovražnik ni pričakoval. Vojska se je valila kakor mogočna reka, ki prestopi bregove in se ji ne more nič postaviti v bran. So-

vražnik je uvidel, da ni ni-kake pomoči in je v paničnem begu zapustil postojanko.

Postojanka je v naših rokah. Zopet je Križka vas svobodno zadihala.

Težak, I. bat. (iz »Mlade zarje«, glasila XV. brigade)

Sestav zemlje

Zemlja je sestavljena iz dro-bitja, prsti, vode, zraka in ži-vih bitij. Drobitj so v zelo dro-ben pesek zdrobljene rudnine in okamenine, ki se pretvarjajo v rodovitno zemljo. Prst je naj-finejša, moki podobna zemeljna sestavina. Od nje je odvisna ro-dovitnost tal, kajti ona daje rastlinam hrano. Po količini vsebovane prsti delimo zemljo v razne vrste: glinasto, ilnato, peščeno in humozno.

Glino večkrat zamenjujemo z ilovico, ki je zmes glin in pe-ska ter je bolj pusta in zrna. Če je v zemlji nad polovico glin, pravimo, da je glinasta. Taka zemlja dobro vsrkava in hrani redilne snovi. Ilovka ali ilnata zemlja vsebuje 20 do 50 odstotkov glin in 50 do 80 odstotkov peska. Včasih ima veli-ko, trideset peska. Če je mokra, je podobna kaši, suha pa se praši. Hitro se segreje, zato se v nji gnoj hitro razkaja. Pe-sčena zemlja vsebuje do štiri petine peska, ne zadržuje vode, se hitro segreje in osuši. Tudi v nji gnoj malo zaleže. Priprava-na je za rž, krompir, oves in ajdo, treba pa jo je vsako dru-

go leto gnojiti z mastnim, drob-nim in dobro razkrojenim gno-jem. Pravimo ji tudi lapornata zemlja. Najboljša je ilnato laporna zemlja, ker vsebuje v pravih merah gnilo, apno in pe-ske. Je rodovitna in posebno dobra za stročnice in trato.

Črna prst ali humus je iz ostankov rastlin ali živali in važen sestavni del vsake orne zemlje.

Nekatere rastline nam določil-jo vrsto zemlje, čeprav ne vse-lej natančno. Na peščenih tleh rada raste divji oves in ostrica, na ilnatih trpotec, lapuh, ci-korija, na apnatih esparzeta (de-telja), encijan, rdeča detelja, lucerna, grašica, akacija, robid-a, jesen. Pomanjkanje apna v zemlji izpričujejo trpotec, kila-sica, preslica, vresje; kopriva je pa znamenje, da v tleh manj-ka dušika.

DORROSRČNICA
62 švrot je posvojila Kanad-čanka White iz Ontarija. Zivela bo z njimi v hiši, ki jo zida s pomočjo svojih sosedov in prijateljev, kajti s svojo dobro-srčnostjo si je pridobila izred-no popularnost in spoštovanje.

Konec oktobra je izšel »Slo-venski izseljenski koledar« za leto 1957. To je bogato ilustri-ran zbornik za slovenske izse-lence, ki ga že četrto leto izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani.

S številnimi prispevki naših rojakov samih se je s tem let-nikom znatno pomnožilo zgodo-vinsko gradivo slovenskega iz-seljentva. V koledarju pa so objavljene tudi zanimivi članki in reportaže iz Slovenije in Jugoslavije, zlasti pa ga krasil-oko 180 fotografij iz domačih krajev in iz krajev in življenj naših ljudi v novih domovinah.

»Poslanica vsem slovenskim rojakom po svetu« je uvodni članek v koledarju, ki ga je napisal predsednik Izvršnega sveta LRS tov. Boris Kraigher. Sledi članek o zunanje politi-čni dejavnosti Jugoslavije v minulemu letu in pa članek »Ko-lonizacijski sistem se umika korak za korakom«.

Delo Slovenske izseljenske matice je zajeto v članku »Ob-petletnica obstoja Slovenske iz-seljenske matice« in pa v se-stavku »Domovina po radijskih valovih«.

Narodnoosvobodilna borba je prikazana v člankih »Nekaj od-lomkov iz zgodovine Turjaka« in pa »Požgana je bila prva slo-venska vas — Rašica«.

Domači pisci so za koledar napisali zanimive reportaže in članke in sicer: »Makedonija«, »Podzemski biseri Slovenije«, »Sonce nad Trško goru«, »O sta-ri Ljubljani«, »Slovenski slikar Božidar Jakac«, »Ob stoletnici rojstva pesnika Antona Askerc-a«, »Na poti do pomorske Ju-goslavije«, »Desetletno delo slo-venskih založb« ter članek »Ob stoletnici slovenskega združeni-tva«.

Kot že omenjeno, so v Izse-ljenskem koledarju 1957 števil-ni članki naših rojakov, ki po-menjajo izdaten doprinos k zgo-dovini slovenskega izseljentva.

Slovenski izseljenski koledar za leto 1957 je izšel

Tukajšnje zgodovinarje in bralce bodo zanimali tudi slede-či članki: »Slovenski delavski dom v Clevelandu«, ki je že 30 let kulturno-prosvetno in delav-sko žarišče naših naprednih ro-jakov, ter zapiski o življenju in druženem delovanju naših ljudi v Kanadi, Argentini, Fran-ciji in drugod.

Tu je tudi v prevodu objavl-jen odlomek »Dalmatinski vi-nograd v Novi Zelandiji« iz po-vesti »They came to the Gum-fieldss« (Prišli so na gumijev-plantažo), ki jo je napisala no-vozelska pisateljica Amelia Batistich, ki je dalmatinskega porekla.

Pod naslovom »Borba za kruh in srečo« je objavljenih pet živ-ljenjepisov naših rojakov in ro-jakinja.

Med gradivom o slovenskih izseljencih so priobčeni še član-ki: o Louisu Adamcu, ameriškem pisatelju slovenskega ro-du, o Nikoli Tesli, o naših Premurcih doma in v izseljen-stvu ter o pomembnejših izse-ljencih, ki so bili doma iz biv-šega litviškega okraja.

Vsebinsko koledarja dopolnjuje-jo pesmi domačih in izseljen-skih avtorjev.

Slovenski izseljenski koledar s tako bogato vsebino in s tako lepih fotografijami je lepo in primerno darilo svojem v ino-zemstvu.

Paradižnik je danes znan sleherni kuhinji in gospodinj-i. Doma je iz Južne Amerike in sadijo ga povsod, od tropskih področij do najsevernejših po-krajev, kjer žive Eskimi. Do sedaj so ga vzgojili že nad 2000 vrst, toda še pred 250 leti je bil v svetu povsem ne-znan.

UBOGE ŽENE

Gospa So ena najbogatejših meščank Singapurja je pova-bila vse poročene žene v me-stu na prostestno zborovanje proti tiraniji njihovih mož. 12.000 žena je povabilo zav-rnilo, prišlo jih je le sedem. Mnoge so pisale: »Tako rada bi prišla, pa me mož ne pu-sti...«

KRATKO IN JASNO

Clevelandska prometna po-liscija je pri vstopu v mesto postavila velike prometne znake z napismi, ki opozarjajo avtomobiliste: »Če boste vozi-li počasi, boste videli lepote našega mesta. Če boste drveli, boste videli našo ječo!«

SREČA V NESREČI

V Chicagu so ubili in izro-pali nekega bogataša. Eden od časopisov, ki so o tem zloči-nu nadrobno poročali, je svo-je poročilo zaključil takole: »Na srečo je imel pokojnik svoj denar in vrednostne pa-pirje deponiran v banki, zato sploh ni utrpel kake večje škode.«

4500 brezposelnih zdravnikov!

V Zapadni Nemčiji je 58.700 zdravnikov in 11.557 zdravnic. Od tega jih ima privatno prakso 41.925, okoli 3.900 pa ima zapo-slitve v raznih uradih, pri poli-ciji in pod. Na klinikah in bol-nišnicah je zaposlenih okoli 20.000 zdravnikov in zdravnic, 4.500 pa jih je brez zaposlitve.

Žensko orožje

V anketi v filmskem mestu Hollywood o vprašanju, kakaj ženske več govore kot moški, je sodelovala tudi slavna pisatelj-ica Pearl S. Buck. Ona je od-govorila:

»Jezik je najboljšje žensko orožje. Potemtakem ženske ne moremo dopustiti, da bi nam tako važno orožje zarjavelo!«

Hitler tudi uradno mrtev

Na uradni deski sodišča v bavarski vasi Berchtesgaden so nabili uradno izjavo o Hitler-jevi smrti. Po več kot štirilet-nem sodnem postopku je končno sedaj Hitler tudi uradno mrtev.

jakini, ki se spominjajo svoje grenke, a vendar lepe mladosti v »starem knjažu« in svoje trde borbe za življenjski obstoj v novi domovini.

Med gradivom o slovenskih izseljencih so priobčeni še član-ki: o Louisu Adamcu, ameriškem pisatelju slovenskega ro-du, o Nikoli Tesli, o naših Premurcih doma in v izseljen-stvu ter o pomembnejših izse-ljencih, ki so bili doma iz biv-šega litviškega okraja.

Vsebinsko koledarja dopolnjuje-jo pesmi domačih in izseljen-skih avtorjev.

Slovenski izseljenski koledar s tako bogato vsebino in s tako lepih fotografijami je lepo in primerno darilo svojem v ino-zemstvu.

Paradižnik je danes znan sleherni kuhinji in gospodinj-i. Doma je iz Južne Amerike in sadijo ga povsod, od tropskih področij do najsevernejših po-krajev, kjer žive Eskimi. Do sedaj so ga vzgojili že nad 2000 vrst, toda še pred 250 leti je bil v svetu povsem ne-znan.

NAROBE RAZUMEL

»No, danes sem pa dal svo-jim kolegom v pisarni pod nos.«

»Zakaj?«

»Venomer so mi očitali, ka-ko sem težak. Davi pa sem se stehal in jim odnesel potrdi-lo: imam komaj 56 kg.«

OKROGLE

ČE JE RECEPT NEČITLJIV

»Veš, dohtarji navadno stra-šno nečitljivo pišejo recepte. Jaz imam enega že več let. Najprej sem dobil v lekarni zani zdravila, potem sem ga dolgo uporabljal kot častno vstopnico za kino, kasneje za brezplačno železniško vozov-nico, sedaj ga ima pa hčerka za note ko igra violino.«

ENA O NUŠIČU

Prijatelj, antialkoholik, sre-ča komediografa Nušiča pa mu začne razlagati, naj nikar ne pije. »Ali sploh veš, kam te lahko pripelje pivska strast?« ga je vprašal na koncu.

»O, vem,« se je nasmejal Nušič, »do prve gostilne.«

NAPREDOVANJE

Ko je bil Milan Predič rav-natelj beogradskega gledališča je prišla k njemu mlada igral-ka in se pritožila: »Ni prav, da moram vedno na oder no-siti samo pisma...«

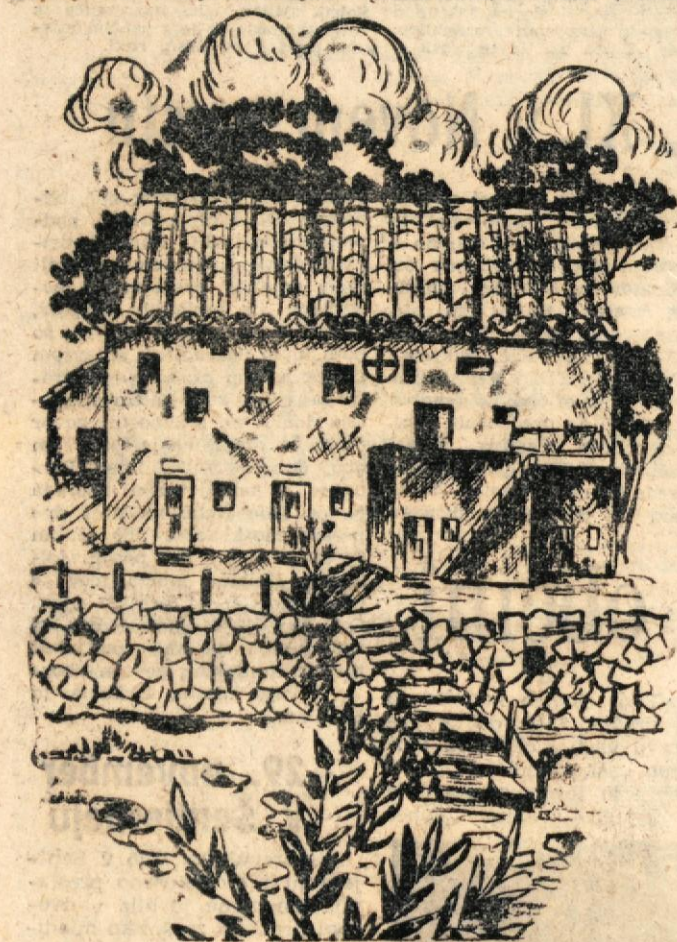
»Pisma, kakšna pisma?«

»Navadna pisma. Samo pri-nesem in molčim. Hočem kakšno pomembnejšo vlogo!«

»Prav, je odgovoril Predič, »posli boste nosili na oder le priporočena pisma.«

PRETIRAVANJE

Ambulanta taborišča na Rabu

USTAŠKI KLAVEC SE JE SKRIVAL ENAJST-LET

Organi tajništva za notranje zadeve okraja Kamnovac so pred kratkim odkrili ustaškega zločin-ca Jureta Pauliča, doma iz občine Cetingrad. Paulič se je pod tujim imenom skrival v Slavoniji celih 11 let, končno so ga pa vendar odkrili in ga bodo v kratkem po-stavili pred sodišče.

Paulič ima na vesti težke zlo-čine, ki jih je zagrešil med vojno nad srbskim prebivalstvom v okoli-ščici Cetingrada. Ruševice in dru-gih vasi. Med drugim je sodeloval pri uboju tisočev Srbov iz tleh krajev. Njegovo ustaško ime znano prav tako iz pokolja 120

srbskih množ, žena in otrok ki so jih poklali in zmetali na pol žive v jamo v jeseni 1941 v Latiški šu-mi nad vasio Batno, iz katere je on tudi doma. Od tega pokolja so se trije rešili na sko-rajda neverjeten način, in ti Pau-liča dobro poznajo. V preiskavi je zločinec Paulič priznal večji del svojih zločinov, toda spomin ga je precej zapustil in pravi, da je že marsikaj pozabil. Niso pa seveda ustaških zločinov pozabili ljudje, ki so slučajno lahko po-begnili izpod njegovega noža ali sekire in ti zahtevajo najstrožjo kazen.

Bo R. Kipling

13. Tedaj se je prav počasi dvignila iz trave glava s razprostrto oglavnico. Naga, velike črne kobre, ki je merila od glave do repa kakih pet čevljev. Ko se je Nag za tretjino svoje dolžine vzpel nad zemljo, je pričel klopotati kakor strok fižola v vetru. Opazoval je Riki-Tikijsa s svojimi poševnimi, zlobajmi kakšnim očmi, ki nikdar ne spremen-jevo izraza. »Kdo je Nag?« se je oglasil. »Jaz sem Nag! Pogled me in se me boj!«

14. Ko je to rekel, je še bolj razprostril svojo oglavnico in Riki-Tiki je ugledal na drugi strani naočnikom podobno znamenje: videti je bilo kakor ženska zaponka. Za hip se je Riki-Tiki prestrašil, toda mungosa strah kmalu mine. Še nikoli ni srečal žive kobre, vendar je je zdaj takoj spoznal. Mati ga je krmlila z mrtvimi kobrami in ga poučila, da mora odrasel mungos napadati kače in jih požirati. Vse to je prav dobro vedel tudi Nag in na dnu njegovega ledenega srca se je naselil strah.

15. »Prav,« je rekel Riki-Tiki in rep se mu je spet razkošatil, »znaki sem, znaki tja! Mar misliš, da lahko zaradi svojega znamenja kračad mladiče iz gnezda?« Nag je medtem pri sebi koval načrt in opazoval vsako najmanjšo gibanje v travi za Riki-Tikijsim hrbtom. Prav dobro je vedel, da bo mungosova prisotnost na vrtu prej ali slej prinesla smrt njemu in njegovim. Zato je zdaj skušal obrniti vse mungosovo pozornost nase; nenadoma je pa povsod glavo in jo nagnil na stran. »Pogovo-ri se nekoliko,« je začel. »Ti češ ptičja jajca in zakaj ne bi smel jaz potemtakem jesti ptičev?« — »Ozi se! Za teboj je!« je Riki-Tikijsa nenadoma posvaril Darce.

16. Riki-Tiki je bil prebistre glave, da bi si zdaj pasel oči po nepotrebnem. Poskočil je v zrak na moč visoko in tedaj je tik pod njim mignila mimo glava Nagaine, Nagove zlobne žene. Jezno jo zasikala, ko ga je zgrešila. Riki-Tiki bi ji bil skoraj priletel na hrbet. Ako bi bil star mungos, bi ta trenutek opazil priložnost, da ji pregrizne vrat. Mlad pa, kakor je bil, se je bal strašnega in bliskovitega kobrinega naskoka. Ugriznil jo je, to je res, toda samo malo, nato pa se je s skokom umaknil vzhobenemu repu in prepustil Nagaino njenemu besu.